

Zirc Városi Önkormányzat

Képviselő-testületének

Gazdasági programja

2025-2029 időszakra¹

---

¹ Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testületének 2025-2029 időszakra szóló Gazdasági programját Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a 80/2025. (III.26.) határozatával fogadta el.

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETÉS	4
1.1. Előszó	4
1.2. Történeti áttekintés	4
1.3. Földrajzi elhelyezkedés, természeti környezet, demográfiai adatok	6
1.4. Demográfiai adatok	6
2. ZIRC VÁROS GAZDASÁGI HELYZETÉT ALAPVETŐEN BEFOLYÁSOLÓ KÖRÜLMÉNYEK	11
2.1. A kormány gazdaságpolitikai célkitűzései	11
2.2. A kormány fejlesztési irányai, megyei koncepció	11
3. ZIRC VÁROS GAZDASÁGI HELYZETE ÉS VÁRHATÓ VÁLTOZÁSOK	17
3.1. A vagyoni helyzet.....	17
3.2. A pénzügyi - költségvetési helyzet.....	17
3.2.1. Bevételek.....	17
3.2.2. Kiadások.....	18
3.3. A gazdasági program anyagi forrásainak megteremtése	20
3.4. Folyamatban lévő beruházások, fejlesztések	21
4. A GAZDASÁGI PROGRAM.....	22
4.1. A településfejlesztési politika.....	22
4.1.1. Céljaink meghatározásánál figyelembe vett alapvető szempontok:.....	22
4.1.2. Pályázati források függvényében, esetleg azok támogatása nélkül saját forrásból megvalósítható, fontosnak tartott fejlesztések.....	23
4.1.3. Fejlesztési forrást jellemzően nem igénylő kezdeményezések	26
4.2. Fejlesztési elképzelések.....	27
4.2.1. Gazdaságfejlesztés	27
4.2.2. Turizmus fejlesztés.....	28
4.2.3. Oktatás infrastrukturális feltételeinek javítása	30
4.2.4. Önkormányzati intézmények és szolgáltatások fejlesztése	30
4.2.5. Infrastruktúra fejlesztése	31
4.3. Munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése.....	31
4.3.1. Általános foglalkoztatást segítő célok és feladatok.....	31
4.3.2. Közfoglalkoztatás.....	32
4.3.3. A településrendezési terv	32
4.3.4. Felkészülés a pályázatokra	32
4.4. Az adópolitika célkitűzései	33
4.5. Az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó megoldások.....	34
4.5.1. Közigazgatás	34
4.5.2. Az épített és természeti környezet védelme	34
4.5.3. A lakás és egyéb önkormányzati helyiség gazdálkodás.....	35
4.5.4. A köztemető fenntartás.....	35
4.5.5. A közterületek fenntartása.....	36
4.5.6. A helyi és helyközi tömegközlekedés	36
4.5.7. A köztisztaság és településtisztaság fenntartása.....	36
4.5.8. A helyi tűzvédelem.....	37
4.5.9. A közbiztonság helyi feladatainak ellátása	37
4.5.10. A város közoktatási feladatainak ellátása.....	37

4.5.11. Gondoskodás az egészségügyi ellátásról.....	38
4.5.12. Gondoskodás a szociális és gyermekjóléti szolgáltatások ellátásáról	39
4.5.13. Közösségi terek biztosítása, a kultúra, a közművelődés, az ifjúsági és sporttevékenység	39
4.5.14. A helyi és nemzetközi kapcsolatok	40
4.6. Befektetés támogatás- politikai célkitűzései	40
4.7. A településüzemeltetési politika célkitűzései.....	41
5. ZÁRÓ GONDOLATOK	42

1. BEVEZETÉS

1.1. Előszó

A Gazdasági Program a Magyarország helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. § előírásai alapján annak megfelelően készült el, azzal a szándékkal, hogy helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

A gazdasági program jelen választási ciklus idejére szól.

Jelen gazdasági program a fő városfejlesztési irányokat, fejlesztési célkitűzéseket foglalja össze, tehát a program összegző jellegű megalapozás a 2025-2029-es időszakra.

A gazdasági program kiemelten összpontosít az önkormányzati feladatokra, szervezeti struktúrára és a pénzügyi lehetőségekre.

A gazdasági program célkitűzései megvalósítása alatt a városvezetés kötelezi magát, hogy minden stratégiai jelentőségű lépésével kapcsolatban párbeszédet folytat az érintettekkel, és figyelembe veszi véleményüket. A párbeszédnek meg kell történnie, az élet minden szintjén a legkülönbözőbb csoportokkal, formában és vonatkozásban. A kommunikáción keresztül vezető, gazdasági program megvalósításával olyan lehetőségek tárulnak fel, amelyekkel Zirc városa élhetőbbé válik. A város vonzóbbá válik mind a befektetők, mind pedig a turisták számára és aktívan hozzájárul a térség felemelkedéséhez és funkcióinak ellátásához.

1.2. Történeti áttekintés

Zirc nevét az itt található ciszterci apátság tette ismertté. A monostort III. Béla alapította, az első szerzetesek a franciaországi Clairvaux-ból érkeztek a sűrű erdővel borított Bakonyba, a Cuha patak forrásvidékére. A templom és a monostor több évtizeden át épült, román stílusban. Az alapító király halála után fia, Imre király is támogatta az építkezést, és oltárt alapított. Erről tanúskodik egy 1200 körül vésett kőtábla (felirata: In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti, amen. Hoc altere fundatum est per Aimerico rege Ungarino. „= Az Atya, Fiú és Szentlélek nevében Amen. Ezt az oltárt magyarországi Imre király alapította.”) melyet később a barokk apátsági templomban, a Szentháromság oltárnál helyeztek el. 1304-ig a települést Bakonyinak nevezték, de már 1200-tól Zirc néven is előfordul. A „Zirc” szó szláv eredetű, jelentésére több magyarázat van: CRK – magányosan álló templom, SRC – szív (az apátság a Bakony közepén, szívében áll), ZSIREC – jó makkoltatóhely.

A középkori apátság jelentőségére utal, hogy a 13. században Zirc apátja kapta a legtöbb pápai megbízást egyházi ügyekben az összes magyarországi ciszterci apátságok közül, de a generális káptalan is gyakran felkérte más apátságok ügyeinek kivizsgálására.

A falu kialakulására a pápai tizedjegyzékek utalnak: 1333-ban, 1334-ben és 1335-ben János nevű papját adóztatták. Ez azt jelenti, ha Zirc ekkor egyházas hely volt, temploma minden valószínűség szerint legalább 12. századi volt. Egy 1422-ből fennmaradt oklevél pedig 40 zirci jobbágy nevét őrizte meg. A falu lakói magyarok és szlávok voltak. A szerzetesek és a

világi népesség erdőirtással, az irtás helyén földműveléssel és állattartással foglalkozott. Az állattenyésztés, a bakonyi sertéstartás – a makkoltatás – jelentős megélhetési forrás volt.

Az idézett adatoknál Zirc sokkal korábbi meglétéről tudósít a Képes Krónika I. András király halálának helyével kapcsolatban. Az 1060-ban Béla herceg lengyel és magyar seregei elől menekülő sebesült András királyt a mosoni kapunál elfogták „... és mivel a Bakony erdejében, Zirc nevű udvarházában gondatlanul tartották, meghalt. Szent Ányos hitvalló monostorában temették el, melyet ez a király alapított Tihanyban, a Balaton tavánál”. Ezek szerint Zircen 1060-ban már királyi udvarház, curtis állott. Az 1943-ban és 1981-82-ben végzett ásatások leletei legkorábban egy XI. századi faoszlopokon nyugvó, kőfallal kerített templom, valamint két lakóház létezését igazolták.

A 14. század közepére megfogyatkozott az apátság szerzeteseinek létszáma, részint a kolduló rendek egyre növekvő népszerűsége miatt, amihez a század közepén az Európában pusztító pestisjárvány is hozzájárult. A középkori apátság és a falu elnéptelenedését mégis a török hódítás okozta. Azzal, hogy Veszprémet 1552-ben elfoglalták, Zirc helyzete bizonytalanná vált. A falun keresztül ment a határ, így a középkori felbecsülhetetlen értékű monostor a senki földjére került, és rövid idő alatt csak a falai maradtak. A 150 éves török uralom alatt a terület újra erdős-bozótos környezetté vált, ahol csak a romok tanúskodtak az egykor lakott környezetről. A ciszterciek és világi népesség művelte föld- és erdőbirtok világi és egyházi méltóságok kezébe került, ami a törökök kiűzése után jelentős problémát okozott Zirc újraalapításában.

A 17. század végén Zirc monostorának helyreállítását két külföldi apátság kezdeményezte: az ausztriai Lilienfeld, aki anyagiak híján a jogokat átadta a sziléziai Heinrichaunak. A heinrichai szerzetesek Zircre való visszatelepedést először a rend pápai házából, majd 1726-tól a zirci ideiglenes rendházból irányították. 1733-ban költözött át négy szerzetes az új apátságba, mely akkor még csak egyszintes épület volt, a templomát 1752-ben Padányi Bíró Márton, veszprémi püspök szentelte fel. II. József uralkodása alatt (1780-90) a zirci apátság a feloszlatást elkerülte, mert Heinrichau 1742 óta porosz fennhatóság alá tartozott. 1750-ben szerzetesek száma elérte a tizenkettőt, ezért konventté szervezték Zircet. 1792-ben a 29 szerzetesből már 12 magyar származású. 1810-ben a porosz kormány feloszlatta a heinrichai apátságot, I. Ferenc Dréta Antalt kinevezte zirci apáttá. Zirc a magyarországi ciszterciek központja lett. Ő és utódja, Villax Ferdinánd építkezéseinek eredményeként jött létre a mai klasszicista stílusú apátság, amely ma is meghatározza Zirc arculatát.

A szerzetesekkel együtt telepések is érkeztek a Bakonyba. Az apátság a közel 4000 ha szántóból, erdőből, legelőből az első fázisban 28, később 12 jobbágytelket juttatott a Zircre költözött római katolikus német családoknak. Ezt a tényt híven tükrözi a bécsi katonai térképészek által 1766-ban készített térkép. A térképen jól láthatók az 1732-1752 között épült barokk templom, a kolostor és a barokk major körvonalai, a mai Kossuth Lajos u. (akkor Fő u.), a Reguly-ház környezete. Ekkor még a mai 20 ha-os Arborétum helye is parcellázott volt. Zirc népessége a 18. század végén nem haladta meg az 1300 főt.

Az 1848-as szabadságharc bukása után Zirc járási székhely közigazgatási státuszt kapott, és ettől kezdve megyei és országos szinten is a régió gazdasági és szellemi központjának ismerték el. A ciszterci rend és a világi népesség gazdálkodásában meghatározó volt az erdők gondozása, az irtások helyén a földművelés és az állattenyésztés. Kiegészítő ipari tevékenység volt a téglá- és cserépezés, a mész- és faszénégetés, a fafeldolgozás. A XIX. században Zircen országosan is ismert iparosság élt: kőműves, ácsok, cserepesek, kőfaragók, asztalosok, bognárok és más szakmabeliek. A 19-20. század fordulójára a település lakossága meghaladta a 2500 főt. Természetes vonzáskörzetében 40 ezer ember élt. 1900-ban felépült az Erzsébet Kórház, amely az egész régió intézménye lett. Ugyanebben az időszakban készült el a zirci fiúiskola, leányiskola és óvoda épülete is. A 20. század első évtizedeiben tapasztalható

polgárosodási folyamat következményeként megalakult egyletek, körök szorgalmazták a közösségi művelődés feltételeinek megteremtését. Megépült a Katolikus Legényegylet székháza, helyet teremtettek a zirci Gazdakörnek, az iparosok egyesületeinek és más közösségeknek. A 20. század első felében közel 20 egyesület működött a járási székhely Zircen. A mozgalmas társadalmi életnek jelentős hatása volt az egész régióra. Az egyházi és a világi vezetés együttműködésével, irányításával kialakult viszonylag békés társadalmi élet a II. világháború befejezéséig tartott. 1945 után az iskolák és egyéb közösségi intézmények államosításával, az egyesületek és a ciszterci rend működésének betiltásával az alig fél évszázad alatt kialakult mezővárosi élet szétesett. Az apátsági birtokot kiosztották, 1950-től, a szerzetesek kilakoltatása után a kolostor épületét az új társadalmi rendszer járási szervei foglalták el. A 65 ezer kötetes apátsági könyvtár maradt csak meg az eredeti helyén, ami később az Országos Széchényi Könyvtár kezelésébe került.

Zirc több mint 800 éves történetében az utóbbi 45-50 esztendő nem nagy idő, a település életében mégis nagy változásokat hozott. A város lélekszáma közel két és félszeresére nőtt. A népesség gyarapodása kikényszerítette az egészségügy, a kereskedelem és az oktatás feltételeinek fejlesztését.

1.3. Földrajzi elhelyezkedés, természeti környezet, demográfiai adatok

1.3.1. Zirc földrajzi elhelyezkedése, adottságai

Zirc város a Bakony hegység központi részén, a Zirci-medencében helyezkedik el. A Zirci-medencét - Zirc várost - északról a Sestra-hegy (Szesztra-nővérek), észak-nyugatról a Pintér-hegy, dél-nyugatról a Három-hegy szegélyezi, bizonyos védelmet nyújtva az uralkodó szelektől. A keleti irányú nyitottságot a 20 hektáros Arborétum töri meg. A Magas-Bakony tájegység, amelyen Zirc város és vonzáskörzete elterül, éghajlata hegyvidéki jellegű. Az évi középhőmérséklet 9 °C, január -3 °C, július +20 °C. Az átlagos évi csapadék 800 mm. A Magyarország más vidékeihez viszonyítva sok csapadék ellenére sem gazdag a vidék felszíni vizekben. A dolomit- és mészkőhegyek elnyelik a csapadék jelentős részét. Az elnyelt csapadék kisebb hányada a hegység peremén karsztforrásként jut újra a felszínre. A Magas-Bakony folyóvizei csak ereknek, csermelyeknek patakoknak nevezhetők. Évszakonként váltakozó vízhozamuk a csapadék függvénye. A Zircen keresztül folyó Cuha-patak a Zirci-medence forrásaiból táplálkozik, Vinye közelében folyik bele a Porvai-medence forrásainak vizeit összegyűjtő Hódosér. A Cuha szláv eredetű szó, jelentése száraz. Található a patak neve, ui. medre a kevés csapadékú nyári hónapokban szinte teljesen kiszárad.

A város észak-dél, nyugat-kelet irányban autóbuszjáratokkal az ország bármely részéből könnyen megközelíthető. A Győr-Zirc-Veszprém összekötő 1896-ban épült vasútvonal még mindig jó szolgálatot tesz elsősorban a téli és a nyári évszakokban a Magas-Bakonyba túrázni vágyó csoportoknak. A településen átvezető utak – a 82 számú fő közlekedési út Győr-Zirc-Veszprém vonatkozásban, a Pápa-Bakonybél-Zirc-Budapest – segítségével a kistérség, a vármegye vagy az ország bármely részéről Zirc könnyen megközelíthető személygépkocsival vagy autóbusszal.

1.4. Demográfiai adatok

Zirc területe 3740 hektár, ebből 437 hektár belterület és 3303 hektár külterület.

1.4.1. Néesség

A statisztikai adatok alapján sajnos Zirc Város állandó lakossága és a lakónéessége² az elmúlt években folyamatosan csökkent, továbbá az aktív korú lakosság (19-62 év közöttiek) száma a teljes lakosság számához viszonyítottan szintén csökkenő tendenciát mutat, míg a 63 év feletti lakosság aránya növekedett az elmúlt időszakhoz képest. A folyamatot az alábbi összehasonlítások szemléltetik:

Megnevezés	Év (január 1.-jei állapot)										
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Lakónéesség száma (fő)	7083	6927	6879	6864	6806	6818	6727	6641	6580	6520	6424
Állandó lakosok száma (fő)	7026	6935	6895	6833	6806	6760	6725	6663	6625	6552	6441

Demográfiai összetétel:

Lakónéesség 2014. január 1.	Korcsoport szerinti megoszlás					Összesen
Nem szerinti megoszlás	0-14	15-18	19-62	63-89	90 -	
Nők	437	118	2231	788	27	3601
Férfiak	475	129	2242	562	9	3417
Összesen:	912	247	4473	1350	36	7018

Lakónéesség 2020. január 1.	Korcsoport szerinti megoszlás					Összesen
Nem szerinti megoszlás	0-14	15-18	19-62	63-89	90 -	
Nők	446	107	1943	929	33	3458
Férfiak	467	133	2004	654	11	3269
Összesen:	913	240	3947	1583	44	6727

Lakónéesség 2024. január 1.	Korcsoport szerinti megoszlás					Összesen
Nem szerinti megoszlás	0-14	15-18	19-62	63-89	90 -	
Nők	384	126	1765	975	42	3292
Férfiak	454	115	1840	712	11	3132
Összesen:	838	241	3605	1687	53	6424

² Lakónéesség: azon személyek száma, amely a településen érvényes tartózkodási hellyel ennek hiányában érvényes lakóhellyel rendelkezik.

1.4.2. Infrastruktúra

Úthálózat (Forrás: KSH / Lechner Nonprofit Kft – TEIR)

Önkormányzati tulajdonú belterületi úthálózat hossza összesen: 46,751 km
ebből:

- kiépített út és közterület hossza: 30,513 km
- ebből kiépítetlen út és közterület hossza 16,238 km

Önkormányzati gyalogutak és járdák hossza összesen: 17,432 km
ebből:

- kiépített gyalogutak és járdák hossza: 16,352 km
- kiépítetlen gyalogutak és járdák hossza: 1,08 km

Kiépített önkormányzati kerékpárút, gyalog- és kerékpárút hossza összesen: 3,3 km

Állami közutak hossza: 6,53 km

Önkormányzati tulajdonú összes zöld terület nagysága: 81.953 m²

Játszóterek, tornatermek, pihenőhelyek száma: 6 db

(Játszóterek: Rákóczi tér, Alkotmány utca (művelődési ház mögött), Kinizsi utca, Cigánydomb; kondiparkok: Sportpálya, Cigánydomb)

Önkormányzati tulajdonú iparterület: a város északi részén, a 07/44 – 07/45 – 07/46 hrsz-ú ingatlanokon, összesen mintegy 4 hektár területen teljes közművesítettséggel ellátott ipari célra alkalmas ingatlanok várják a befektetőket.

Lakásállomány, belterületi közmű-ellátottság:

Év	Lakás-állomány	Épített lakások száma	Közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakások száma	Közüzemi csatornahálózatba bekapcsolt lakások száma	Háztartási gázfogyasztók száma	Távfűtésbe bekapcsolt lakások száma	Háztartási villamosenergia-fogyasztók száma	Bekapcsolt távbeszélő fővonalak száma	Kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások száma	Internet előfizetések száma
2013	2733	5	2708	2148	1809	200	2944	1057	2188	1434
2014	2739	6	2711	2172	1794	200	2939	1274	2336	1681
2018	2762	15	2745	2189	1862	203	2949	1816	3364	2161
2023	2779	3	2775	2278*	1905	203	3013	1558	2306	1861

* KSH adat, nem tartalmazza Zirc-Akli lakásállományát

1.4.3. Munkanélküliség alakulása

Relatív mutató a nyilvántartott álláskereső a munkavállalási korú népesség %-ban (%-ban)									
Terület	2007.	2011.	2014.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Zirc	5,32	7,1	3,185	1,96	3,01	2,39	2,26	2,09	2,06
Veszprém vármegye	6,25	9,11	4,343	2,63	3,92	3,26	2,89	2,8	2,89
Országos	7,5	11,2	6,078	3,74	4,78	4,26	3,77	3,69	3,65

1.4.4. Vállalkozások, idegenforgalom

Vállalkozások (KSH adatok alapján):

VÁLLALKOZÁS TÍPUSA	2014.	2018.	2023.
Regisztrált vállalkozások száma összesen	997	1060	1128
részvénytársaság	2	1	1
korlátolt felelősségű társaság	173	178	205
betéti társaság	83	71	57
szövetkezet	3	2	2
Egyéni vállalkozó (főállású)	213	254	288
Egyéni vállalkozó (másodállású vagy nyugdíjas)	172	183	202
Östermelő	105	96	97*
Egyéb vállalkozás	246	275	276

*2022. évi adat

Vendéglátó helyek száma (közétkeztetésen kívül):

32 db

Idegenforgalom:

Időszak	Kereskedelmi szálláshely (2020.VIII.01-től egyéb szálláshely is)			Üzleti célú egyéb szálláshely (2020.VIII.01-től magánszálláshely)			
	Működő kereskedelmi szálláshely egységek száma (db)	Kiadható szobák száma (db)	Kiadható férőhelyek száma (db)	Szobák száma (db)	Vendéglátók száma (fő)	Ágyak száma (db)	Férőhelyek száma (db)
2014. év	5	60	355	38	14	92	92
2015. év	5	60	365	41	16	118	118
2016. év	5	60	363	21	18	49	49
2017. év	5	67	375	44	20	117	117
2018. év	9	92	615	45	19	117	117
2024. év	8	99	308*	50**	24	147	na.

*Ágyak száma

** Szobák száma: fogalma 2020.VII.22-től változott - önállóan értékesíthető, egyedi hozzáféréssel rendelkező egység

		Éves adatok			
Szálláshely típusok		2014.	2018.	2019.	2024.
Vendégek száma (fő)	Egyéb- és magán szálláshelyeken	1 119	1 762	3 112	na.
	Kereskedelmi szálláshelyeken	7 910	10 554	11 082	na.
	Összesen	9 029	12 316	14 194	na.
Vendégéjszakák száma (éj)	Egyéb- és magán szálláshelyeken	4 734	4 364	7 558	na.
	Kereskedelmi szálláshelyeken	17 955	22 435	23 555	na.
	Összesen	22 689	26 799	31 113	38 600

1.4.5. Kultúra (2024. évben)

Települési könyvtárak száma

1 db

ebből: önkormányzat által fenntartott

1 db

könyvtár egységeinek száma

33.151 db

beiratkozott olvasók száma

804 fő

Nemzeti és szakkönyvtárak száma:

2 db

ebből: Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Országos Széchényi Könyvtár
Ciszterci Műemlékkönyvtár

Műemlékkönyvtár

1 db

- könyvtár egységeinek száma

65.000 db

- segédkönyvtár

3.215 db

- látogatók száma

12.807 fő

- kutató-olvasószolgálat

8 alkalom

Muzeális intézmények száma:

3 db

Ebből: Önkormányzat által fenntartott múzeumok száma

1 db

Látogatók száma

12 788 fő

Egyéb fenntartásban lévő muzeális intézmények látogatóinak száma:

Magyar Természettudományi Múzeum

Bakonyi Természettudományi Múzeuma

16.776 fő

Agrárműszaki Műemlékek Gyűjteménye

1.100 fő

Zirci Ciszterci Rend Apátság és Arborétum:

60.516 fő

2. ZIRC VÁROS GAZDASÁGI HELYZETÉT ALAPVETŐEN BEFOLYÁSOLÓ KÖRÜLMÉNYEK

2.1. A kormány gazdaságpolitikai célkitűzései

A gazdasági program irányvonalát a 2021-2027-es költségvetési időszak Európai Unió forrás felhasználása fogja meghatározni. A 7 éves időszak kiemelt, uniós szinten meghatározott célja továbbra is a területi kohézió érvényesítése, a területi különbségek csökkentése. Ezen belül a nemzeti tervezés – mely 2020 év folyamán zárult volna, bár a tárgyalások továbbra is folyamatban vannak a Magyar Kormány, és az Európai Bizottság között – fő célja az ország versenyképességének növelése, fontos célja a munkaerő fejlesztése, az energiafüggetlenség elérése, a gazdasági és infrastrukturális fejlesztés. A következő időszak forráselosztási mechanizmusától függetlenül fontos, hogy a területi felzárkózást szolgáló beavatkozások időben feltárásra kerüljenek. Az Európai Unió új költségvetési ciklusa során fontos szerepet kapnak a területi fejlődést, az európai szintű területi kiegyenlítést szolgáló Strukturális Alapok, valamint a Kohéziós Alap és a Vidékfejlesztési és Halászati Alap. A jelzett források tagállami szintű programdokumentumát, a Partnerségi Szerződést a nemzeti szinten készülő stratégiai fejlesztési dokumentumok és az azokkal párhuzamosan készülő megyei területfejlesztési koncepciók alapozták meg.

A kormány a területi és települési tervezésben is meghatározó fejlesztési irányokat a Nemzeti Fejlesztés 2030 koncepcióban rögzíti.

2.2. A kormány fejlesztési irányai, vármegyei koncepció

2.2.1. A NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 koncepció a nemzeti jövőkép elérése érdekében négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt jelölt ki.

- a) értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés,
- b) népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom,
- c) természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme,
- d) térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet.

Az átfogó célok megvalósulása érdekében specifikus és területi célkitűzések kerültek meghatározásra. A célok a társadalom és a gazdaság egészének, valamint minden ágazatnak, térségi és helyi szereplőknek szólnak, így a város számára is kirajzolják azokat a fejlesztési súlypontokat, amelyekre a középtávú fejlesztési feladatok épülhetnek.

A 2021-2027 fejlesztési ciklusban 7 fő súlypont köré épülnek a források:

- I. vállalkozásfejlesztés és innováció
- II. energiafüggetlenség
- III. tiszta és biztonságos környezet
- IV. elérhetőség javítása
- V. hosszú távon fenntartható munkaerőpiac
- VI. megújulásra képes humán tőke
- VII. vonzó és élhető térségek, települések, térségi kapcsolatok.

2.2.2. Veszprém vármegyére vonatkozóan az alábbi fejlesztési irányok szerepelnek a NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 dokumentumban:

- a) a közösségi közlekedést segítő kelet-nyugati irányú közlekedési infrastruktúra (8-as főút és vasútvonalak) hálózati fejlesztése, a városok közötti kapcsolat javítása,
- b) a helyi gazdaság jelenlegi teljesítő képességének, hozzáadott értékének emelése, új perspektivikus ágazatok és a „tudásalapú ipar” megerősödése,
- c) a vármegyében élők szaktudásának, képzettségi színvonalának növelése, a tudományos kutatás és fejlesztés feltételeinek, intézményeinek fejlesztése,
- d) az ipari zónák rehabilitációjának folytatása, a turizmus és a koncentrált ipari tevékenységek környezetterhelésének minimalizálása,
- e) a megye határain túlnyúló egészségügyi szolgáltatások fejlesztése,
- f) a megye táji, természeti és műemléki értékeinek megőrzése, tematikus összekapcsolása, fenntartható hasznosítása, megismertetése,
- g) a karsztvíz ivóvízforrás védelmének fejlesztésével a környezet minőségének javítása és a Balaton táji, természeti védelmének növelése,
- h) a balatoni turisztikai körzet, mint rekreációs térség szolgáltatás- és minőségi kínálatának a szezonalitást oldó fejlesztése, koordinálása,
- i) a városok térség-szervező szerepköreinek élénkítése, kooperálás; az aprófalvas és perifériális térségek komplex fejlesztése a népességmegtartás érdekében,
- j) a vármegyeszékhely és a városok a kultúra és az innovatív tudás központjai.

2.2.3. A területi tervezés hierarchikus rendet alkot, a területfejlesztésről szóló 2023. évi CII. törvény két területi tervezési szintet határoz meg, az országos, valamint a vármegyei szintet. Ezért a városi fejlesztési irányok meghatározója e két szint fejlesztési dokumentuma.

Ezen törvény 2025. január 1. napjától hatályos 17. §-ában foglaltak szerint az átfogó területfejlesztési politika megvalósításának érvényesítésére a területi kohézió erősítése, a fejlettségben mutatkozó területi különbségek mérséklése, a térségi versenyképesség javítása, a fenntartható fejlődés feltételeinek megteremtése, az innováció térbeli terjedése, valamint a közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés elősegítése érdekében Területfejlesztési Alap (a továbbiakban: Alap) jön létre, amely pénzügyi támogatást biztosít a törvény 2. §-ában rögzített területfejlesztési célkitűzések megvalósításához:

- az ország versenyképességének növelése és a területi kohézió erősítése, az ország valamennyi térségében a fenntartható fejlődés biztosítása, az innováció térbeli terjedésének elősegítése, a társadalmi, gazdasági és környezeti céloknak megfelelő térszerkezet kialakítása, az optimális területhasználat kereteinek megteremtése;

- a főváros, a városok és a községek, illetve az országos átlagtól fejlettebb és az attól elmaradó térségek és települések közötti – az életkörülményekben, a gazdasági és társadalmi jellemzőkben és az infrastrukturális ellátottságban megnyilvánuló – jelentős különbségek mérséklése;

- az ország harmonikus térszerkezetének kialakítása a területrendezési szakpolitikával együttműködve;

- a nemzeti és térségi identitástudat megtartása és erősítése; - a vidék népességmegtartó erejének erősítése; - a társadalmi és környezeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás elősegítése;

- a társadalom jólétének javítása, a lakosság életszínvonalának növelése és a társadalmi esélyegyenlőség biztosítása.

Veszprém Vármegyei Önkormányzat Közgyűlése által elfogadott területfejlesztési tárgyú dokumentumok átfogó meghatározása szerint a vármegye jövőképe:

A Dunántúl szívében fekvő, ezerarcú természeti környezettel rendelkező, tradícióit gondoskodva őrző Veszprém vármegye egészséges társadalmának alkotó munkaerejével, tudásával, innovációra való nyitottságával, feltörekvő gazdaságával vonzó, élhető és versenyképes térség. Olyan terület, ahol jó és biztonságos az élet, kulturált a társadalom, megvalósul a kiemelkedő táji-, természeti és az emberi erőforrások fenntartható használata. Javul a környezet minősége, a helyi társadalom rétegei széleskörű együttműködésének is köszönhetően erősödik a közösség megtartó ereje és az indokolatlan térbeli és társadalmi egyenlőtlenségek mérséklődnek.

Veszprém Megye Területfejlesztési Konceptiójában rögzített átfogó célok:

Átfogó cél 1. A gazdasági növekedés, a térségi potenciálokra építő, a versenyképességet fokozó gazdaságfejlesztés

Átfogó cél 2. A lakosság életminősége javítása, „jól léte” biztosítása, a XXI. század nyújtotta technikai lehetőségek sokoldalú alkalmazásával, a helyi társadalmak fejlesztése

Átfogó cél 3. A térszerkezet tudatos alakítása, a versenyképességet segítő szerkezetfejlesztés, várostérségek összehangolt fejlesztése

A jövőkép elérését szolgáló főbb célok 2021-2027-as időszakra:

- a helyi erőforrások széleskörű hasznosításával erősödik a gazdaság
- erősödik a gazdaság térségi beágyazottsága, nő a versenyképessége
- a gazdaság minden versenyképes szektorában javulnak a fejlődési lehetőségek
- nő a foglalkoztatás,
- tudás alapú gazdasági ágak, szolgáltatások és intézmények vármegyei jelenléte megerősödik
- javulnak a gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételei
- Székesfehérvár – Várpalota - Veszprém – Ajka gazdasági és innovációs tengely
- nő a helyben termelt és felhasznált egészséges élelmiszer mennyisége és aránya, kiépülnek a rövid ellátási láncok (REL),
- javul a vidéki térségek értékteremtő képessége,

-javulnak a lakosság életkörülményei

- közlekedési hálózatok javítása

- biztosítottak az élethosszig való tanulás, illetve a különleges helyzetekben a digitális oktatás és képzés feltételei

- klímavédelmet és az energiahatékonyságot és a károsanyagkibocsátás csökkentését szolgáló fejlesztések, nő a megújuló energia részaránya

-a vármegye felkészül a klímaváltozás hatásaihoz való folyamatos alkalmazkodásra,

-tovább nő a vármegye erdőszültsége,

- folytatódik a városközpontok funkcióbővítő és értékőrző megújítása és megkezdődik a vidéki településeken a helyi értéket és karaktert hordozó településközpontok és településrészek revitalizálása,

- megőrződnek a gazdag hagyományok és tradíciók, nő a kultúra szerepe a térségi és a helyi identitás erősödésében, nő a kultúra szerepe a térség és a települések fejlődésében

2.2.4. Veszprém Megye Területfejlesztési programja (2014-2020) Stratégiai program által Zirc járás tekintetében meghatározott fejlesztési célok:

2.2.4.1. A térségi és a helyi gazdaság fejlesztése, foglalkoztatás bővítése Zircen, illetve várostérség vidéki térségeiben

Beavatkozási területek:

- a) Zirc térségi szerepének erősítése, az ezt szolgáló beavatkozások és projektek támogatása,
- b) a mezőgazdasághoz, erdőgazdálkodáshoz és a faiparhoz *(és a kapcsolódó gépiparhoz)* tartozó vállalkozások fejlesztése, új vállalkozások létrejöttét segítő program megvalósítása,
- c) szolgáltató ipar fejlesztése
- d) együttműködésekre épülő, különféle turisztikai vonzerőket és szolgáltatásokat érintő, összehangolt turisztikai fejlesztések támogatása, a rendszerszemlélet érvényesítése a térség turisztikai fejlesztéseiben,
- e) tematikus utak kialakításának támogatása,
- f) a vallási turizmushoz, a bakancsos, a lovas, a vadász és a horgász turizmushoz kapcsolódó vállalkozások támogatása, a turisztikai szolgáltatások színvonalának emelése,
- g) helyi termékek előállításának és piacteremtésének ösztönzése a vállalkozások online megjelenésének támogatása, piacfejlesztés ösztönzése,
- h) alternatív foglalkoztatásbővítést célzó beavatkozások támogatása,
- i) a háttértelepülések gazdaságában a helyi gazdálkodás súlyának növelése, a mezőgazdasági termékek helyben történő feldolgozásának támogatása,
- j) a fiatal gazdák támogatása,
- k) önfenntartó gazdaságok segítése a vidékfejlesztés eszközzel.

2.2.4.2. A sajátos területi – természeti erőforrás, agroökológiai és turisztikai - potenciálok kiaknázása, fenntartható erőforrás gazdálkodás

Beavatkozási területek:

- a) a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás (az erdő, részben pedig a mezőgazdasági területek adta potenciálokkal való hosszú távon és fenntartható gazdálkodás, valamint a bauxit és a barnaszén hasznosítását szolgáló kutatások és fejlesztések és beavatkozások támogatása),
- b) a fenntartható vadgazdálkodáshoz kapcsolódó beavatkozások támogatása,
- c) Zirc és a városkörnyéki települések turisztikai potenciáljának hasznosítása,
- d) energiahatékonyság támogatása, az energiafüggettség csökkentése, alternatív lehetőségek támogatása elsősorban a települések kommunális energia ellátására.

2.2.4.3. A mobilitás támogatása, az elérhetőség javítása, a helyi és térségi közlekedési infrastruktúra fejlesztése

Beavatkozási területek:

Térségi mobilitás biztosítása

- a) a térség és a város elérhetőségét, a térségközponti szerep erősítését, a foglalkoztatás bővítését valamint a munkahelyek és a szolgáltatások elérhetőségét segítő közlekedési hálózat fejlesztés, az iskolaközpontokhoz kapcsolódó iskolabusz hálózat kialakítása

- b) környezetbarát közlekedési eszközök használata, kerékpárutak létesítése és hálózattá szervezésük, majd csatlakoztatásuk az országos hálózathoz,
- c) intelligens közlekedési rendszerek támogatása,
- d) forgalombiztonság növelése,
- e) vasúti közlekedés helyi szinten megvalósítható szolgáltatásbővítő fejlesztése.

2.2.4.4. A lakosság életminőségének javítása, a helyi közösségek fejlesztése

Beavatkozási területek:

- a) a városi vonzerő fenntartása és bővítése érdekében a funkcióbővítő és a közterületek minőségét fejlesztő beavatkozások támogatása,
- b) a lakosság egészségének megőrzése, egészségi állapotának javítása,
- c) az oktatás, a képzés és a továbbképzés fejlesztése minden szinten,
- d) a közoktatási infrastruktúra fejlesztése, iskolaközpont Zircen,
- e) a szociális és gyermekjóléti alapellátásokhoz és alapszolgáltatásokhoz (szociális és gyermekétkeztetés, támogató szolgáltatások, család- és gyermekjóléti szolgálat, bölcsőde, családi napközik, stb.), valamint óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése,
- f) a városkörnyéki települések fejlesztésének támogatása.

2.2.5. A fejlesztési célok megvalósításához az alábbi, az Európai Bizottság által eddig elfogadott operatív programok nyújtanak támogatást:

Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz)
 Integrált Közlekedésfejlesztés Operatív Program Plusz (IKOP Plusz)
 Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz)
 Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz (MAHOP Plusz)
 Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz)
 Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz)
 Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz (EFOP Plusz)
 Végrehajtás Operatív Program Plusz (VOP Plusz)
 Közös Agrárpolitika (KAP)

Míg az ágazati operatív programok keretében felhasználható források a prioritási célokhoz rendelt keretösszegekből történő forráselosztást jelent, addig TOP_Plusz keretében felhasználható forrás megyei szintre lebontva a megye által felhasználható forráskeret prioritásonkénti bontásban jelenik meg. A forráskeret felhasználásához a vármegyei önkormányzat feladata az integrált területi programok (ITP) megalkotása a megye területére.

Az Önkormányzat törekszik arra, hogy

- a város tervezett fejlesztéseinek megvalósítására az elérhető pályázati források minél szélesebb körű igénybevitelével történjen.
- az előkészületben lévő programok társadalmi egyeztetésén az önkormányzat a település érdekeit a lehető legnagyobb mértékben érvényesítse.

2.2.6. Veszprém Vármegye Integrált Területi Programja (2021-2027)

2.2.6.1. Az ITP célrendszere és integráltsága

Veszprém megye Területfejlesztési Programja a területfejlesztési koncepcióban meghatározott átfogó és stratégiai célok figyelembevételével, azok megvalósulása szolgálatában 4 prioritástengelyt határozott meg. Ezek a megye leginkább problematikus és leginkább fejlesztendő kulcsterületeire fókuszálnak.

M1. prioritás: A vármegye ipari-innovációs tengelyeire, turisztikai térségeire specializált gazdaságfejlesztés a kutatás-fejlesztés-innováció erősítésével és a fenntartható munkaerőpiac feltételeinek biztosításával, a versenyképesség növelése.

M2. prioritás: A területi potenciál erősítése a vidékies térségekben, a városok és térségeik összehangolt integrált fejlesztése, fenntartható térség- és településfejlesztés.

M3. prioritás: Kreatív, versenyképes tudással rendelkező jól képzett, a korszerű digitális megoldások nyújtotta lehetőségekkel élni képes modern és egészséges társadalom, amely számára biztosítottak a gyógyulás, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés javuló feltételei.

M4. prioritás: A megye külső és az egyes térségei közötti belső kapcsolatrendszerét javító, a munkahelyek és szolgáltatások jó színvonalú elérhetőségét korszerű és fenntartható módon biztosító mobilitás.

M5. prioritás: A természeti erőforrások megóvása, a természeti környezet és a vizek védelme, a környezeti állapot javítását szolgáló közműfejlesztés, a klímaadaptációs képesség fokozása, az energiatudatosság és energiahatékonyság növelése.

2.3. Versenyképes Járások Program

A 2025-2029-es gazdasági program fontos pillérét jelenti a "Versenyképes Járások Program", mely az 1446/2024. (XII.30) Korm. határozat alapján elsőként 2025-ben, járásonként 250 millió Ft kerettel indul, és tervezetten a következő években folyamatosan rendelkezésre áll.

A program kiemelt célja, hogy a járás szempontjából jelentős, több település helyzetét javító, illetve a járás lakosságának minél nagyobb hányadát érintő fejlesztések támogatásával ösztönözze a térségi és települési együttműködéseket.

Célunk, hogy a Zirci járásra rendelkezésre álló forrásokat a céloknak megfelelően hasznosítva minél nagyobb arányban fel tudjuk használni.

3. ZIRC VÁROS GAZDASÁGI HELYZETE ÉS VÁRHATÓ VÁLTOZÁSOK

3.1. A vagyoni helyzet

Az Önkormányzat összevont mérlegének főösszege 2024. szeptember 30. napján **6.812.116.990 forint** volt. E főösszezből a nemzeti vagyonba tartozó befektetett eszközök **5.484.036.614 forintot** tettek ki. A pénzeszközök állománya 2024. szeptember 30. napján **766.570.618 forint** volt. A kötelezettségek összállománya ugyanezen időpontban 24.871.192 forint.

Az Önkormányzat vagyonszerkezete 2023. december 31-i állapotnak megfelelően a következő:

Vagyonelem megnevezése	Érték (e forintban)
Forgalomképtelen törzsvagyon (nem értékesíthető, nem terhelhető, a kötelező feladatok ellátását biztosító vagyon)	4.229.865
Korlátozottan forgalomképes törzsvagyon (meghatározott feltételekkel értékesíthető, illetve megterhelhető vagyon)	2.082.392
Egyéb (forgalomképes vagyon, amely szabadon értékesíthető és megterhelhető)	397.767

A vagyon forgalomképesség szerinti megoszlását az Önkormányzat vagyonrendelete részletezi. Az Önkormányzat célja, hogy a fentiekben feltüntetett vagyonelemek értéke nőjön, a vagyont ne élje fel, és csak esetleges jövőbeli vagyongyarapodás érdekében értékesítsen vagyonelemeket.

Az Önkormányzat a vagyoni helyzet alakulásának tekintetében fontosnak tartja a **tőkeerősség** folyamatos javítását.

3.2. A pénzügyi – költségvetési helyzet

3.2.1. Bevételek

Önkormányzatunk gazdálkodásának alapja az éves költségvetése, mely alapján finanszírozza és ellátja jogszabályokban meghatározott kötelező, valamint a kötelező feladataink ellátását nem veszélyeztető önként vállalt feladatait. Az önkormányzat gazdálkodásának biztonságáért a Képviselő-testület, míg a gazdálkodás szabályszerűségéért a polgármester felelős.

Fentebb említett feladatok ellátása működési kiadásainak fedezetét az Országgyűlés feladatfinanszírozás rendszerén keresztül, feladatalapú támogatással biztosítja figyelemmel a takarékos gazdálkodás követelményeire, az önkormányzat elvárható saját bevételeinek és tényleges saját bevételeinek szintjére, oly módon, hogy e rendszer folyamatosan biztosítja az önkormányzatok bevételi érdekeltiségének fenntartását.

Az esetleges veszélyes gazdálkodás következményei kizárólag a helyi önkormányzatot terhelik, kötelezettségeiért a központi költségvetés nem tartozik felelősséggel.

A feladatfinanszírozás alkalmazásával jelentősen javult az Önkormányzat kötelezően ellátandó feladatainak finanszírozottsága.

Zirc Város 2020-2024. években 14 milliárd forintot meghaladó forrással gazdálkodhatott. A város költségvetésében meghatározó jelentőséggel bírnak egyrészt a működési és felhalmozási támogatások (állami támogatások), a közhatalmi bevételek (helyi adók), valamint az államháztartáson belülről átvett pénzeszközök.

Az alábbi táblázat a 2020-2024.09.30. közötti időszak költségvetési bevételeinek alakulását mutatja be.

adatok forintban

Megnevezés	2020. évi teljesítés	2021. évi teljesítés	2022. évi teljesítés	2023. évi teljesítés	2024.09.30-i teljesítés
I. Működési célú bevételek					
1.) Intézményi működési bevételek	95 326 000	102 244 653	135 630 078	169 067 653	37 526 075
2.) Közhatalmi bevételek	315 347 000	304 284 943	362 610 569	486 518 723	527 561 463
3.) Működési támogatások	651 031 000	753 517 675	859 410 121	942 860 887	756 320 849
4.) Működési célú támogatásértékű bevételek	52 879 000	54 829 258	61 714 709	38 685 223	23 977 261
5.) Működési célra átvett pénzeszközök	1 808 000	9 361 596	9 926 916	46 461 318	10 000 000
6.) Előző évi működési maradvány igénybevétele	131 755 000	252 981 696	278 403 207	270 229 640	391 649 571
Működési célú bevételek összesen:	1 248 146 000	1 477 219 821	1 707 695 600	1 953 823 444	1 747 035 219
II. Felhalmozási célú bevételek					
1.) Saját felhalmozási bevételek	19 181 000	33 589 964	36 470 428	10 993 350	37 382 750
2.) Felhalmozási támogatások	19 997 000	127 000 000	0	0	0
3.) Felhalmozási célú támogatásértékű bevételek	34 979 000	400 055 784	256 521 978	1 225 084 390	37 057 684
4.) Felhalmozási célra átvett pénzeszközök	0	309 911	609 851	3 227 665	37 500
5.) Előző évi felhalmozási maradvány igénybevétele	1 380 886 000	545 352 103	412 569 488	394 209 814	1 234 901 934
Felhalm. célú bevételek összesen:	1 455 043 000	1 106 307 762	706 171 745	1 633 515 219	1 309 379 868
III. Kölcsönök	353 000	99 080	1 029 691	209 534	208 665
IV. Finanszírozási bevételek					
1.) Működési célú finanszírozási bevételek	28 903 000	29 225 592	31 431 851	31 719 917	152 978
2.) Felhalmozási célú finanszírozási bevételek	0	0	0	0	0
BEVÉTELI FŐÖSSZEG:	2 732 445 000	2 612 852 255	2 446 328 887	3 619 268 114	3 056 776 730

3.2.2. Kiadások

Az alábbi táblázat a 2020-2024.09.30. közötti időszak költségvetési kiadásainak alakulását mutatja be.

Megnevezés	2020. évi teljesítés	2021. évi teljesítés	2022. évi teljesítés	2023. évi teljesítés	2024.09.30-i teljesítés
I. Működési költségvetés					
1.) Személyi juttatások	299 190 000	347 865 269	393 739 120	433 887 705	45 509 000
2.) Munkaadókat terhelő járulékok	52 020 000	54 180 507	56 487 927	60 953 828	5 052 120
3.) Dologi kiadások	325 730 000	316 371 683	378 627 449	455 982 674	73 989 356
4.) Ellátottak juttatásai	3 863 000	3 345 796	2 833 080	3 755 230	2 460 265
5.) Ellátottak juttatásai (ösztöndíj)	1 152 000	2 900 000	2 850 000	3 230 000	2 610 000
6.) Egyéb működési kiadások	419 070 000	507 117 656	554 580 115	597 630 245	520 956 086
7.) Általános működési tartalék	0	0	0	0	
8.) Működési céltartalék	0	0	0	0	0
Működési célú kiadások összesen:	1 101 025 000	1 231 780 911	1 389 117 691	1 555 439 682	650 576 827
II. Felhalmozási költségvetés					
1.) Beruházások	698 807 000	487 447 408	245 406 526	160 230 629	102 599 619
2.) Felújítások	107 059 000	113 732 511	118 083 760	137 126 023	18 525 401
3.) Egyéb felhalmozási kiadások	1 359 000	60 291 428	1 965 545	91 106 093	1 073 515 000
4.) Általános felhalmozási tartalék	0	0	0	0	
5.) Felhalmozási céltartalék	0	0	0	0	0
					0
Felhalm. célú kiadások összesen:	807 225 000	661 471 347	365 455 831	388 462 745	1 194 640 020
III. Kölcsönök	1 000 000	0	0	0	0
IV. Finanszírozási kiadások					
1.) Működési célú finanszírozási kiadások	24 860 000	28 627 302	27 315 911	30 943 056	31 728 954
2.) Felhalmozási célú finanszírozási kiadások	0	0	0	0	0
KIADÁSI FŐÖSSZEG:	1 934 110 000	1 921 879 560	1 781 889 433	1 974 845 483	1 876 945 801

Önkormányzatunk költségvetését érintő intézményi változás 2020. és 2024. évek között nem történt.

Likviditási helyzet

Likviditási helyzetünk 2020. és 2024. évek közötti időszakban stabil volt. A felhalmozási célú tartalékok összegei szinte teljes egészében felhasználási kööttséggel terheltek. A tartalékok forintban meghatározott előirányzatai vizsgált években az alábbiak szerint alakultak:

Év	Működési célú tartalék	Felhalmozási célú tartalék
2020.	85.900.000	546.704.000
2021.	45.225.726	309.374.895
2022.	25.692.154	540.282.826
2023.	119.648.330	1.384.910.836
2024.	43.177.869	1.292.970.050

Önkormányzatunk a fizetőképesség folyamatos fenntartása érdekében, valamint a bevételek beérkezéséből és kiadások teljesítéséből adódó időbeli különbségének áthidalására folyószámla-hitelkeretet igényelt és igényel. Ennek összege 100 millió forint.

A 2014. évi adóssághozjárati követően Önkormányzatunknak sem fejlesztési célú, sem pedig működési célú hitelállománnyal nem rendelkezik és nem is rendelkezik.

Összességében megállapítható, hogy önkormányzatunk a 2020. és 2024. közötti időszakban fizetési kötelezettségeinek határidőben eleget tett, kötelező feladatait megfelelő színvonalon látta el és az általa fenntartott intézményeket 100 %-ban le tudta finanszírozni.

Önkormányzatunknak a továbbiakban is törekednie kell a saját bevételek növelésére, a szabad kapacitások kihasználására, a feladatellátás hatékonyságának javítására. Lehetőség szerint csökkenteni kell a működési költségek szintjét, ügyelve azonban a kötelező feladatok megfelelő színvonalon történő ellátására.

A Képviselő-testületnek az előző évek gyakorlatát követve olyan intézkedéseket kell meghoznia, amelyek érzékelhető módon mérséklék a működési kiadásokat. A fejlesztések tekintetében a működési megtakarításokat eredményező pályázati forráslehetőségek maximális kihasználására kell törekednie. Ez hosszabb távon lehetőséget teremthet – a bevételek szintjét állandónak tekintve – olyan tartalék képzésére, mely alapot biztosítana egyrészt a vagyon állagának megővésére, karbantartására, másrészt Pályázati Alap forrással való megtöltésére.

A pályázati forrásból megvalósuló fejlesztések során törekedni kell arra, hogy az Önkormányzat a megvalósításhoz szükséges forrásokat projekteken belüli átcsoportosítással, a műszaki tartalom felülvizsgálatával, a jogszabályok által biztosított többlettámogatás igénybevételi lehetőséggel biztosítsa.

Külső finanszírozási forrás bevonására csak legvégső esetben kerüljön sor.

3.3. A gazdasági program anyagi forrásainak megteremtése

Az Önkormányzat a gazdasági programban meghatározott célkitűzések megvalósításához szükséges anyagi források biztosítása érdekében a következő feladatokat rögzíti:

3.3.1. Olyan helyi adórendszer megteremtése és folyamatos fenntartása, amely megfelel a helyi adottságoknak, és hatékony eszköze az önkormányzat saját forrás növelésének, anélkül, hogy a lakosság és a vállalkozások terheit nagymértékben növelné.

3.3.2. Nyomon kell követni a költségvetési támogatási rendszert, és az elképzelésekkel, célkitűzésekkel összhangba hozva kell kihasználni a támogatási rendszer nyújtotta előnyöket, azaz a feladatokat olyan formában, illetve olyan feltételekkel kell megoldani, hogy az lehetőséget biztosítson a legkedvezőbb központi finanszírozás realizálására.

3.3.3. Át kell tekinteni az önkormányzat meglévő vagyontárgyait, azok hasznosításának módjait és lehetőségeit, valamint a fenntartási, üzemeltetési költségek nagyságát. Javaslatot kell kidolgozni az egyes vagyontárgyak megfelelő hasznosítására, a felesleges vagyontárgyak kihasználására. A vagyonelemek

értékesítéséből származó bevételt felhalmozási célokra kell fordítani, a vagyonsökkenés elkerülése érdekében.

3.3.4. Törekedni kell arra, hogy a gazdasági programban meghatározott célkitűzéseket lehetőség szerint hitelfelvétel nélkül, minél több pályázati forrás bevonásával, valamint saját források fejlesztési oldalra történő átcsoportosításával valósítsa meg, ügyelve a működés biztonságára. Az esetlegesen felmerülő működési forráshiányt, elsősorban feladatok racionalizálásával, az önként vállalt feladatokhoz rendelt források terhére kell megoldani.

3.4. Folyamatban lévő beruházások, fejlesztések

3.4.1. Békefi Antal Városi Könyvtár épületenergetikai felújítása - TOP_PLUSZ-2.1.1-21-VE1-2022-00007

A projekt

megkezdésének időpontja: 2021. december

befejezésének időpontja: 2025. április

A beruházás forrása:

támogatás: 149 840 467 Ft

A projekt célja a Városi könyvtárnak helyt adó épület komplex energetikai felújítása, ennek keretében homlokzati hőszigetelés, nyílászárók cseréje, fűtési rendszer korszerűsítése, hőszivattyús rendszer kialakítása, napelemes rendszer telepítése, valamint kapcsolódóan azbesztmentesítés és tetőhéjazat csere. A projekt fizikailag 2024-ben megvalósult, elszámolás van folyamatban.

3.4.2. Komplex fejlesztések Zirc élhetőségének javításáért - TOP_PLUSZ-1.2.1-21-VE1-2022-00044

A projekt

megkezdésének időpontja: 2023. január

befejezésének tervezett időpontja: 2026. július

A beruházás forrása:

támogatás: 1 199 133 314 Ft

A projekt célja:

- kék infrastruktúra fejlesztés: Cigánydombi árok vízvezető rendszer korszerűsítés
- zöld infrastruktúra fejlesztés: Hosszúrét zöldterület fejlesztése, szabadidőpark létrehozása
- közlekedési infrastruktúra: parkoló létesítése, gyalogátkelők biztonságosabbá tétele

3.4.3. Az évezred nyomában A-tól Zircig - TOP_PLUSZ-1.1.3-21-VE1-2022-00042

A projekt

megkezdésének időpontja: 2023. március

befejezésének tervezett időpontja: 2026. március

A beruházás forrása:

támogatás: 141 732 200 Ft (a támogatás során az ÁFA nem elszámolható költségként került rögzítésre 38 267 694 Ft összegben, ennek igénylése többlet támogatás formájában folyamatban van)

A projekt célja:

Zirci Bakonyi Pantheon létrehozása – Rákóczi téren a meglévő márvány táblák számára kiállítási hely létesítése

Királyi udvarház bemutathatóvá tétele – I. András téren az Árpád kori régészeti lelőhelyen szabadtéri kiállítás létesítése

Interaktív projektelem (kiterjesztett valóság, egyéb elemek)

4. A GAZDASÁGI PROGRAM

4.1. A településfejlesztési politika

Zirc Városi Önkormányzat településfejlesztési politikájának legfőbb célkitűzése, hogy az önkormányzati vagyon a Képviselő-testület ciklusa alatt növekedjen. Az új beruházások megvalósításánál azonban csak olyan fejlesztéseket vállaljon, melyekkel a megvalósuló eszközöket, programokat a működtetés során is zökkenőmentesen finanszírozni tudja. Az önkormányzat az esetleges vagyoneértékesítésből befolyt összegeket, legjobb tudása szerint olyan pályázati lehetőségek felhasználásához szükséges önerőként kívánja hasznosítani, amely beruházások megvalósulásával az önkormányzat összvagyonának értéke nő, továbbá fenntartása és üzemeltetése nem jelent jelentős terhet a település számára.

4.1.1. Céljaink meghatározásánál figyelembe vett alapvető szempontok:

4.1.1.1. Az önkormányzatok által ellátandó magasabb rendű jogszabályokban meghatározott kötelező önkormányzati feladatok magas színvonalú ellátása, az ahhoz szükséges fejlesztések előkészítése és megvalósítása.

Kötelező közszolgáltatásként kell gondoskodniuk a települési önkormányzatoknak többek közt az óvodai nevelésről, az egészségügyi alapellátásról, a gyermekjóléti és a szociális szolgáltatásokról és ellátásokról, a településüzemeltetés körébe tartozó feladatokról (köztemetők kialakítása és fenntartása, közvilágításról való gondoskodás, helyi közutak és tartozékainak, továbbá a közparkoknak és egyéb közterületeknek a kialakítása és fenntartása, stb.), a környezet-egészségügyi feladatokról (pl. köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, stb.), a kulturális szolgáltatásokról, valamint a víziközmű-szolgáltatásról (pl. egészséges ivóvíz biztosítása). Az önkormányzat képviselő-testülete által az elmúlt évtizedekben felvállalt nem kötelező, de a város térségközponti szerepköréből adódó, szolgáltató jellegét erősítő feladatok észszerű és teljesíthető kereteken belüli megtartása és fejlesztése, a város és térségének valós igényeire épülő új feladatok ellátása. Pl.: A sportoláshoz szükséges terek (Sportpálya, tornatermek), a közművelődési terek (művelődési ház, Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves (Alkotóház), helyben elérhető szolgáltatások, bölcsődei ellátás, saját intézményi konyha, helyi televízió).

4.1.1.3. Ha feladatokról, célokról beszélünk, akkor nem feledkezhetünk meg a megvalósításukhoz szükséges forrásokról sem. A folyamatban lévő fejlesztésekhez szükséges forrással az azok megvalósítására elnyert pályázatok támogatásával rendelkezik az önkormányzat. Több olyan fejlesztési célt fogalmaztunk meg, amelyekre több esetben kész tervekkel rendelkezünk, a megvalósításhoz szükséges forrás azonban önerőből nem, csak a később megjelenő pályázatok támogatásával biztosítható. Ezen tervezett fejlesztések megvalósulása, jelenti a pályázatoktól való függőség okán, a legnagyobb bizonytalanságot a programunkban. Több saját erőből finanszírozható, esetenként csak nagyobb odafigyelést és közösségi aktivitást igénylő tervünk megvalósítása a város apró részletekben rejlő fejlesztését, otthonosabbá tételét célozza.

4.1.2. Pályázati források függvényében, esetleg azok támogatása nélkül saját forrásból megvalósítható, fontosnak tartott fejlesztések

4.1.2.1. A felszíni csapadékvíz elvezetése problémájának megoldása az egyre gyakrabban előforduló szélsőséges időjárási körülmények miatt az ország legtöbb településének egyik legfontosabb feladatává vált. A zirci csapadékvíz-elvezető rendszer hossza közel 40 km, amelynek ütemezett átfogó rekonstrukciójára van szükség, ami csak külső források bevonásával valósítható meg. Ennek egy nagy eleme – Cigánydombi árok és környezete – TOP_PLUSZ forrásból megvalósul, de még ezen túl is maradnak kisebb-nagyobb beruházást igénylő elemek. Saját forrásból kell azonban biztosítani az árkok és áttereszek folyamatos karbantartását, tisztítását. Törekedni kell arra, hogy pályázati források híján is, a város felszíni csapadékvíz jelenleg kiépített elvezető rendszerének kritikus, nagy esőzés esetén ingatlanokat fenyegető kiöntési szakaszain a vízelvezető árkok felújítása/átalakítása mielőbb saját erőből megvalósuljon. A fent említett munkák kivitelezését, elsősorban a „Zirci Városüzemeltetés” Közhasznú Nonprofit Kft, bevonásával kell megvalósítani.

4.1.2.2 Az önkormányzati intézményi infrastruktúra az általános iskola és gimnázium esetében a legrosszabb állapotú. Folytatni kell a felújításokat. A fejlesztések megvalósítására részben tervekkel rendelkezik az Önkormányzat, amelyek nemcsak a kifejezetten oktatási infrastruktúra fejlesztést támogató pályázatokhoz használhatóak fel, de a kisebb léptékű, az energiahatékonyságot javító, nyílászáró cserét, homlokzat felújítással kombinált utólagos hőszigetelést, fűtőkorszerűsítést, stb. támogató pályázatokhoz is. Fontos, hogy bár az oktatási intézmények fenttartása nem önkormányzatunkat terheli, mégis elvi kötelessége a városnak, hogy a település oktatási intézményeiben tanuló diákok környezetét a XXI. században elvárható infrastruktúra szintjére emelje. Ennek érdekében a képviselő-testület minden olyan, a későbbiekben megjelenő pályázati lehetőséggel élni kíván, amelyek az oktatási intézmények infrastruktúrájának – amennyiben lehetséges a fenntartóval együttműködve – minőségét növeli! Valamennyi önkormányzati ingatlan esetében, az akadálymentesítés kiépítését el kell végezni. A Veszprémi Tankerületi Központ a TOP_PLUSZ-3.3.3-23-VE1 pályázati felhíváson támogatást nyert a Zirci Reguly Antal Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola infrastrukturális fejlesztésére (25 000 000 Ft), melyből tervezetten a tornaterem külső nyílászáróit, lámpatesteit cserélik, valamint a „C” épület fejlesztő helyiségét újítják fel; mindezek mellett az udvarra terveznek 4 db pad-

asztal garnitúrát, teraszos kialakítású térkő burkolatra. A másik nyertes pályázat a III. Béla Gimnázium, Művészeti Szakgimnázium és AMI infrastrukturális fejlesztését célozza (182 165 000 Ft), mely célja a rajzterem manzárdtető felújítása, nyílászárók cseréje, termek felújítása, akadálymentes mosdó kialakítása.

4.1.2.3. Folytatni kell a város útjainak és járdáinak - elsősorban - pályázati támogatással megvalósuló felújítását. Útjaink esetében prioritást kell, hogy élvezzenek - az adott utcában lévő ingatlanok számától függetlenül - a legrosszabb állapotú utcák és a szilárd útburkolattal nem rendelkező utcák. A végleges prioritási sorrend meghatározásakor a műszaki indokok mellett, figyelembe kell venni az érték és életvédelmi szempontokat is. Járdáink általános állapota az elmúlt évek során jelentősen javult, a városközponti szakaszok részben megújultak, illetve felújításuk folyamatban van. Azonban folytatni szükséges a járdák felújítását, hangsúlyt helyezve a nagyobb gyalogos forgalmat lebonyolító városközpontból induló - még nem felújított – szakaszokra.

A Deák Ferenc utca állami tulajdonban lévő járdájának – több éves folyamat után - önkormányzati tulajdonba vétele és felújítása megtörtént. Szükséges lenne a Bakonybéli út és a Köztársaság utca esetében is kérelmezni az önkormányzati tulajdonba történő átadást.

4.1.2.4. Megfelelő pályázati támogatással folytatható a Békefi Antal Városi Könyvtár, Művelődési Ház és Stúdió KB ütemezett fejlesztése (volt MHSZ épület). Lehetőség szerint az intézmény által használt önkormányzati ingatlanok esetében, profiltisztítást kell végrehajtani. Nem „egészséges” és hatékony a munkavégzés olyan körülmények között, ahol az egyes ingatlanhasználók működési profilja, illetve az általuk végzett munka vagy ott tartózkodásuk használati ideje keresztezik, adott esetben korlátozzák egymást.

Vizsgálni szükséges a városi közművelődési intézmény komplex fejlesztését, melynek végső célja egy, a városhoz megfelelő méretű és méltó körülményeket biztosító színházterem létrehozása.

4.1.2.5. A Borzavár úti köztemető infrastrukturális fejlesztése. Megoldást kell találni a mozgáskorlátozott temetőlátogatók számára és a temető területén kulturált illemhely építésére, valamint a ravatalozó és az előtte levő tér felújítására, térvilágítás bővítésére. 2025-ben elkészült a ravatalozó terve, ennek forrását szükséges biztosítani a jövőben.

4.1.2.6. Új járdák építése: 2024-2025. években tervek készültek a Munkácsy utca, valamint a József Attila utca – Eötvös utca gyalogos közlekedését biztosító létesítményre. Pályázati támogatással történő megvalósítása cél lenne.

4.1.2.7. A városban élő kisgyermekes családok részéről egyre nagyobb és jogos igény mutatkozik a szabadidő kulturált eltöltésére alkalmas szabadtéri területek kialakítására. Felül kell vizsgálni a városban található közösségi terek funkcióit, azok állapotát. (pl. Malom utca Forrás Köz sarka). A lakossági igények felmérése után, a városban kijelölt közpark és sportterület terület-felhasználású – Kukoricaföld, Hosszúrét - és a településrészekben az önkormányzati tulajdonú területeken – Kardosrét, Akli - a lakók számára biztosítani kell a lehetőséget a kulturált kikapcsolódásra és játszóterek, szabadidőparkok, emlékpark építésére.

Ösztönözni kell azon településrészen - ahol ez önkormányzati tulajdonú telken nem megoldható - a magánszektor általi előzőek szerinti közfunkció létesítését. A Hosszúréten pályázati forrásból 2025-2026 években létesülő szabadidős terület (játsszótér, sport, kutyás terület) további ütemeinek megvalósítása is cél.

- 4.1.2.8.** A Kukorica-földi területek helyi járáti közlekedésbe való bekapcsolásával könnyebbé vált az ezen a részen lakók városközpontba jutása. A helyi járáti autóbusz megállóknak peronok kiépítésével javítható az utazók komfort érzete. Fontos cél a járműállomány korszerűsítése, üzembiztonságának javítása, a későbbiekben, pályázati források bevonásával új, akár elektromos jármű beszerzése. Felülvizsgálhatóak az útvonalak, a kereskedelmi terület bővítése okán a vasútállomás irányába is kiterjeszhető.
- 4.1.2.10.** A városunkba érkezők útba igazítását, tájékozódását segítő táblarendszer a kialakított rendszer szerint folytatódjon, és gondot kell fordítani a meglévők karbantartására és bővítésére.
- 4.1.2.11.** Új települési honlap létesítése, meglévő turisztikai oldal folyamatos frissítése, aktualizálása. Települési lakosság számára alkalmas mobil alkalmazás bevezetése, üzemeltetése.
- 4.1.2.12.** Közvilágítás bővítése: 2024-ben megvalósult LED-es korszerűsítést követően cél, hogy azokon a szakaszokon is kialakítsuk a közvilágítást, ahol jelenleg nem áll rendelkezésre (új utcák, hiányos oszlopok)
- 4.1.2.13.** Óvoda udvar felújítása, korszerűsítése: meglévő zöldterületek, burkolt felületek átalakítása, bővítése, játszóeszközök telepítése, árnyékolás, ivókút kialakítása.
- 4.1.2.14.** Óvoda eszközfejlesztése: az óvodai épület korszerűsítése megtörtént, jelenleg azonban döntő részben még a régi bútorzat van. Ennek korszerűsítése, valamint korszerű fejlesztő eszközök beszerzése tovább tudja növelni a létesítmény színvonalát.
- 4.1.2.15.** Rákóczi tér 11. ingatlan hasznosítása: a város vélhetően legrégebbi épületére vonatkozóan tervekkel rendelkezünk a felújítás vonatkozásában. Pályázati forrással lenne lehetőség ennek megvalósítására (pontos cél kidolgozása mellett).
- 4.1.2.16.** Cuha-völgyi túraútvonal: Erdőgazdaságokkal, ingatlan tulajdonosokkal közösen cél lenne, hogy a Bakony egyik legjelentősebb túraútvonala jól járható, esztétikus környezetű legyen.
- 4.1.2.17.** Zirci Városüzemeltetés Nonprofit Kft. telephely létesítése: az újonnan létesült iparterületen, a hulladékudvar szomszédságában cél lenne a saját gazdasági társaságunk számára egy korszerű, megfelelő méretű telephely létesítése.

4.1.3. Fejlesztési forrást jellemzően nem igénylő kezdeményezések

- 4.1.3.1.** A települések jólétét a középkorban a feudum, azaz a föld, az ipari forradalmat követően az ipari termelés volumene, jelenleg a szolgáltatói szektor fejlettsége, a jövőben pedig az informatikai sztrádán mindenki számára elérhető tudás mértéke fogja meghatározni. A város jövőjében kitörési pontot az oktatási intézményeink megőrzésén túlmutató, a felsőoktatás területén történő térnyerés és a kutatás-fejlesztéshez kapcsolódó beruházások jelenthetnek.
- 4.1.3.2.** A felsőoktatási intézményekben végző fiatalok közül sokan a tanulmányaik elvégzését követően nem térnek vissza szülővárosunkba, hanem az ország több lehetőséget biztosító nagyobb városában telepednek le. Az önkormányzat közülük több százat részesített középiskolai, illetve felsőoktatási tanulmányi ösztöndíjban. Kezdeményezzük az öregdiák találkozókhoz hasonlóan, az ösztöndíjas diákok találkozóinak rendszeres megrendezését. A találkozók célja, hogy a fiatalok ne csak családjaik, szeretteik meglátogatására térjenek haza, de tudják azt is, hogy a város számít rájuk, tudásukra, világlátásukra, pályájuk során kialakuló kapcsolataikra, amelyeket a város aktuális problémáinak megoldásában akár segítségül is tudnak felajánlani.
- 4.1.3.3.** A helyi termékek és termelők piacra jutását segíteni, erősíteni kell a „Helyi Termelők és Fogyasztók” piacának fenntartásával. A piac működtetése bevont szervezettel biztosított, azonban bővítése, szolgáltatásainak fejlesztése lehet a cél.
- 4.1.3.4.** El kell végezni a város forgalmi rendjének felülvizsgálatát. A helyi fuvarozókkal együttműködve megoldást kell találni a nehézgépjárművek egy telephelyen történő őrzött éjszakai tárolására. Az országos tendenciának megfelelően a városban és a zirci járásban egyaránt növekedett a lakosság által használt autók száma. A városközpontban található parkolóhelyek esetében, meg kell vizsgálni az időkorlátos, esetleg fizetős parkolóhasználat bevezetésének lehetőségét, ezzel csökkentve a belvárosban az ingázó városunkba autóval érkező, tömegközlekedéssel más városokban tovább utazó emberek autói által okozott parkolási nehézségeket, a parkolók zsúfoltságát csökkentve, ugyanakkor növelve a hozzánk érkező turisták komfort érzetét. Vizsgálni szükséges továbbá önkormányzati vagy idegen területen P + R parkolás kialakításának lehetőségét is, kapcsolódva a folyamatban lévő parkolókat érintő fejlesztéshez.
- 4.1.3.5.** Helyi identitás és kohézió erősítése. A lakosság identitásának erősítése, ezáltal a térség népességmegtartó képességének növelése. Helyi Érték Bizottság létrehozása, működtetése.
A helyi értékek feltérképezése, értéktárak összeállítása, hozzáférhetővé tétele. Erre alapozottan lehetséges a helyi hagyományörzés erősítése, az ezzel foglalkozó civil szervezetek ösztönzése.
A kulturális, gasztronómiai rendezvénysorozat szervezése, mely elsődlegesen a helyi lakosságnak mutatja be a helyi értékeket, ösztönzi őket a helyi termékek fogyasztására, használatára. Ehhez kapcsolódóan különböző marketing akciók szervezhetőek.

4.1.3.6. A kulturális programok tervezésénél és megvalósításánál, keresni kell az együttműködési lehetőségeket Veszprém városával, és a környező településekkel. Zirc a „Veszprém-Balaton Európa Kulturális Fővárosa 2023.” pályázatban érintett régió települései közé tartozik, mely projekt keretében számos fejlesztés, rendezvény valósult meg. 2025-ben ez a térség pályázik Európa Sportrégiója címre, mely szintén hasznos lehet városunk számára is.

4.2. Fejlesztési elképzelések

Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a 2025-2029. évekre a következő fejlesztési elképzeléseket határozza meg:

4.2.1. Gazdaságfejlesztés

A helyi iparral, illetve vállalkozásokkal kapcsolatos elképzelések megvalósítása azért fontos feladat, mivel a vállalkozások közvetve-közvetlenül a település fejlődését segítik, javítják a termékekkel, szolgáltatásokkal való ellátottságot, munkahelyet teremtenek, adóbevételekhez juttatják az Önkormányzatot.

4.2.1.1. A helyi ipari területekkel, Zirci Ipari Parkkal kapcsolatos fejlesztési elképzelések:

A Zirci Ipari Park (ZIP) cím viselője Zirc Városi Önkormányzat. Jelenleg a ZIP csak névlegesen létezik, de valós tevékenységet nem végez. Cél lehet, hogy – a TOP forrásból megvalósított iparterület létesítéssel együtt vizsgáljuk meg, hogy van-e lehetőség tényleges IP funkciók működtetésére (közös energia beszerzések, szolgáltatások, inkubátorház).

A Szabadság utcában lévő barnamezős iparterület (volt Verfa telephely) vonatkozásában fejlesztési lehetőségek vizsgálata célszerű.

Vizsgálni szükséges a további ipari területek (déli ipari zóna, Mayer-tó környezete, Vasút sor) fejlesztési és bővítési lehetőségeit.

Folytatni kell a befektetés-ösztönzési programot. A folyamatban lévő, fejlesztett iparterületre vonatkozó pályázatokat véglegesíteni szükséges, és a fennmaradó területekre folytatni kell a beruházók felkutatását.

- a) javítani kell a helyi iparterületek adottságait, hangsúlyt kell helyezni az infrastruktúra, a megközelíthetőség, a parkolási lehetőség, stb. fejlesztésére,
- b) Zirci Ipari Park szolgáltatásfejlesztése, az újonnan létesült iparterület bevonásának vizsgálata
- c) az ipari tevékenységre alkalmas, Zirci Ipari Parkkal szomszédos területeket be kell vonni az Zirci Ipari Parkba,
- d) A Zirci Ipari Park területfejlesztésénél fokozottan ügyelni kell arra, hogy a 82- es út Zircet elkerülő szakaszának terveivel összhangban, a Zirci Ipari Park területe a majdan megépítendő elkerülő úttal való összekapcsolása megvalósítható legyen. Ellenkező esetben a későbbiekben a Zirci Ipari Park „benépesedésével” a városlakók és a turisták komfortérzete jelentősen csökkenhet, az esetlegesen pluszban megjelenő teher- és áruszállító forgalom következtében.

- e) A Zirci Ipari Park bővítése csak akkor nyer értelmet, ha ezzel egyidőben beruházók is megjelennek városunkban. Ennek érdekében mindenképpen szükséges a Zirci Ipari Parkkal kapcsolatos megfelelő csatornákon történő marketing kommunikáció, melynek elengedhetetlen eszköze egy komplett marketing anyag összeállítása, melyet mielőbb külső szakértő bevonásával el kell készíttetni, magyar, angol és német nyelven. A professzionális marketinganyagok megfelelő helyen – Állami befektetési szerv, nemzetközi befektető csoportok stb. - terjesztésével a Zirci Ipari Parkba potenciális beruházó jelöltek közvetve vagy közvetlen módon érhetőek el.
- f) Települési marketing tevékenység folytatása szakember megbízásával, akinek közreműködésével elkészül Zirc gazdasági marketing stratégiája, a befektetői kiajánláshoz, tárgyalásokhoz szükséges adatok, anyagok rendelkezésre állnak és segítségével lesz a településre termelő vállalkozások bevonására.

4.2.1.2. Helyi potenciálra alapozott gazdaságfejlesztési lehetőségek kihasználása:

I./ Helyi termékek Zircen

- a) helyi termékek előállításához szükséges infrastruktúra kialakítása (termelők számára használható, élelmiszer egészségügyi szabványoknak megfelelő műhelyek),
- b) helyi termékek előkészítése a közétkeztetésben való felhasználásra, élelmiszerlánc-szervezés,
- c) helyi termék bolt, helyi termelői piac épületének bővítésével / belső beépítésével.
- d) a pályázati támogatással megvalósult helyi termelői piac üzemeltetése, szolgáltatásainak bővítése
- e) A helyi mezőgazdasági adottságokból következik, hogy a város és a térség gazdálkodói főként a mezőgazdaságból és állattenyésztésből származó alapanyagok (pl. gabonafélék, burgonya, káposzta, tej, hús) termelésére rendezkedtek be. Ebből következik, hogy nagy potenciált jelenthet, ha az autóipar mellett az élelmiszeripar megjelenését és beruházásait is szorgalmazzuk a Zirci Ipari Parkban.

II./ Ásványvíz palackozás

Az ivóvízkúthoz kapcsolódva kialakítandó egy palackozó csarnok, és a palackozáshoz szükséges gépsor, valamint ezzel párhuzamosan a piacra jutás feltételeinek biztosítása.

4.2.1.3. A vállalkozások támogatásával kapcsolatos fejlesztési elképzelések:

- a) Az Önkormányzat honlapján bemutatkozási lehetőséget kell biztosítani a helyi vállalkozásoknak.
- b) A településfejlesztési koncepció közösségi tervezésével elkezdett és a településrendezés témakörében folytatott társadalmi kommunikációt folytatni szükséges, különös tekintettel a gazdasági szereplőkre.

4.2.2. Turizmus fejlesztés

A turizmus a település meghatározó gazdasági ágazata, melynek minőségorientált fejlesztése a város egyik legfontosabb kitörési pontja. A város és közvetlen környéke a belföldi turizmus egyik mérvadó hazai célpontja. Ezt alátámasztja, hogy 2019. évben a vendégek száma 62,2 %-kal, a vendégéjszakák száma 72,9 %-kal emelkedett a 2014. évihez képest. Azonban a vendégek átlagos tartózkodási ideje továbbra is átlagosan 2,2-2,3 vendégéjszaka. A városon áthaladó közlekedési pályák révén komoly szerep jut a tranzitturizmusnak is, melynek egy napos átutazói potenciális több napos tartózkodókat

jelentenek. Fontos szempont a turisztikai kínálat minőségi szélesítése és elmélyítése. A városban realizált, 2,3 éjszakai átlagos tartózkodási időt a tranzitforgalom csökkenésével és a több napos itt tartózkodás lehetőségét biztosító programokkal növelni kell, valamint biztosítani kell az itt tartózkodás feltételeit (szálláshely). Zircnek rendkívül jó adottságai vannak a turizmus érdemi fejlesztésére vonatkozóan. Rendelkezik a legtöbb aktív turisztikai terméktípussal (gyalogtúrák, kerékpározás, lovaglás, horgászat, vadászat, golf), egészségturizmusban hasznosítható stressz mentes, tiszta, harmonikus környezettel, örökségturizmusban hasznosítható termékelemek szinte teljes tárházával, az ökoturizmusban rejlő jó adottságokkal, a családokat, gyermekeket és ifjúságot megcélzó kínálati elemek bevezetésének lehetőségével egyaránt.

Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testülete 2019-ben együttműködést kezdeményezett- Bakonybél Község Önkormányzatával közösen -, melynek célja a Bakony, mint egységes turisztikai térség újrapozicionálása a belföldi turisztikai piacon és ezáltal a Bakony, mint egységes belföldi turisztikai márka alapjainak megteremtése a Bakony térség önkormányzatainak, szolgáltatóinak, állami szereplőinek bevonásával.

Felül kell vizsgálni a turisztikai menedzsment szervezet helyzetét, lehetőségeit. Annak érdekében, hogy a város és térsége megfelelő mennyiségben és minőségben jelenjen meg a hazai piacon.

Lehetőség szerint erősíteni kell a helyi és térségi kapcsolatokat, valamint a turisztikai civil és állami szervezetekkel (Bakony Charta, AÖFK) meglévő viszonyt annak érdekében, hogy önfinanszírozó módon működhessen a városi / térségi turisztikai menedzsment szervezet.

Idegenforgalommal kapcsolatos fejlesztési elképzelések:

- a) Rákóczi tér, valamint a déli városba bevezető szakasz rekonstrukciójának elvégzésével a város imázsának javítása,
- b) egyedi örökségi objektumok felújításának folytatása, környezeteinek rendezése,
- c) vasút turisztikai célú fejlesztésének előmozdítása,
- d) térségi turisztikai desztinációs menedzsment (TDM) szervezetben való részvétel. Szorosabb együttműködés kialakítása a partnerekkel, és a térség más településeivel.
- e) Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóházhoz kapcsolódó szálláshelyszolgáltatás kialakítása, valamint az Agrárműszaki Gyűjtemény mint attrakció fejlesztése, integrált turisztikai szolgáltatáskínálat bevezetése.
- f) interaktív, tematikus úthálózat fejlesztése, monitoringja: új egyedi élményt nyújtó, a vendéget a város életébe aktívan bekapcsoló, több napos tartózkodást lehetővé tevő termékcsomagok fejlesztése. A termékcsomagok kialakítását tematikus rendszerbe foglalva a Magas-Bakony egész területére ki kell terjeszteni,
- g) kezdeményezni kell ún. „városkapuk” kialakítását: Veszprém felől a kakas-hegyi kökeresztnél üdvözlőtábla, parkolóhely, pihenőhely kialakítása, Győr felől a volt Csalogány Étterem előtt pihenőhely, térképes üdvözlőtábla telepítése. Ugyancsak térképes üdvözlőtábla és pihenőhely kialakítása javasolt a nyugati kaput jelentő Akli városrészben,
- h) fontos feladat a szolgáltató, szállásadói, vendéglátói kínálat és kapacitás minőségorientált fejlesztése,
- i) helyi termékek kínálatának erősítésével a helyi vállalkozók piaci szereplésének elősegítése, a városról kialakult kép javítása,
- j) a települési információs táblarendszer egységes megjelenésének biztosítása, bővítése
- k) Zircen működő középfokú oktatási intézmények bevonása az imázs javító intézkedésekbe: fotópályázat, művészeti pályázatok kiírása, rendezése, stb.,

- l) több napos tartózkodásra lehetőséget biztosító rendezvények kínálati fejlesztése,
- m) meg kell vizsgálni a legújabb turisztikai trendekben való részvétel lehetőségeit: meg kell határozni az egészségturizmusban rejlő igényeket és lehetőségeket, szolgáltatókkal ez ügyben együttműködést kell kezdeményezni,
- n) horgászturizmus, lovasturizmus és vadászturizmus fejlesztése,
- o) kerékpárút-hálózat további fejlesztése, ami kettős célt, turisztikai és egyben hivatásforgalmú közlekedést is szolgálja,
- p) a Kormány által megépített tanuszoda szolgáltatásbővítése (szauna), kiegészülve szabadtéri funkciókkal,
- q) Magyar Természettudományi Múzeum Bakonyi Természettudományi Múzeumának hosszú távú elhelyezésének megoldásában közreműködés,
- r) tematikus turisztikai útvonalak kialakítása, csatlakozás az ilyen jellegű térségi/országos turisztikai projektekhez,
- s) Zircen működő középfokú oktatási intézmények és intézményeinek, az általános iskola diákjainak, tanárainak, a városban működő civil szervezetnek bevonása a városi kulturális rendezvényeken való szerepvállalás, vagy szervezés formájában.
- t) a turizmus fejlesztéséhez kapcsolódó meglévő megállapodások, együttműködések minél hatékonyabb kihasználása, új együttműködések megkötése.

4.2.3. Oktatás infrastrukturális feltételeinek javítása

- a) Sportcsarnok építésére egy helyszín látszik alkalmasnak
  - aa) az általános iskola vagy gimnázium önkormányzati tulajdonú telkén történő megépítés, így az oktatásban részt vevők nagy része is kényelmesen használni tudja,
  - ab) támogatja - a Kormány programmal összhangban - az általános iskola Köztársaság utcai épületéhez kapcsolódóan kézilabda munkacsarnok létesítését, mely a mindennapos testnevelésnek is megfelelő helyet biztosít.
- b) a Zirci Reguly Antal Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola Rákóczi téri tornacsarnokának felújítása, (4.1.2.2. szerint Fenntartó részben megvalósítja)
- c) iskolaközpont kialakítása, a vonatkozó jogszabályi háttérhez igazodóan, a meglévő épületállomány felújításával, bővítésével,
- d) intézmények környezetének fejlesztése (udvarrendezés, parkosítás, térvilágítás stb.).

4.2.4. Önkormányzati intézmények és szolgáltatások fejlesztése

- a) önkormányzati épületek energetikai korszerűsítésének folytatása,
- b) megújuló energiára alapozottan a közvilágítás energiaigényének fedezése,
- c) önkormányzati intézmények akadálymentesítése,
- d) egészségügyi alapellátás infrastruktúra fejlesztése,
- e) a Járási Hivatalnak is helyt adó Zirci Közös Önkormányzati Hivatal épületének bővítése magastető építésével, tetőtér beépítésével, teljes akadálymentesítésével
- f) Békefi Antal Városi Könyvtár, Művelődési ház és Stúdió KB épületének bővítése.
- g) Fel kell mérni a Kormány családtámogatási rendszerének (CSOK) következtében a közeljövőben bekövetkező gyermekszám növekedést, a város bölcsődei és óvodai intézményei a jelenlegi kapacitásszámmal teljesíteni tudják- e az igények kiszolgálását. Amennyiben a mért és várható létszámnövekedés azt indokoltá teszi, elő kell készíteni a fent említett intézmények bővítésének lehetőségét.

4.2.5. Infrastruktúra fejlesztése

Az infrastrukturális fejlesztések a település komfortjának emelését, környezetvédelmi elvárásoknak történő megfelelés igényét, környezetünk biztonságát, a kor műszaki és technikai színvonalának elérését célozzák. Az infrastruktúra-fejlesztést gyakran más fejlesztésekkel elért eredmények kényszerítik ki, illetve a megvalósult infrastruktúra gyakran újabb fejlesztési igényeket indukál, illetve megnyitja a továbblépés lehetőségét.

Az Önkormányzat Képviselő-testülete ezért fontosnak tartja:

- a) az elavult vízvezetékek folyamatos cseréjét, kiemelten a felújítandó utak által érintett területeken,
- b) a kiépített szennyvízcsatorna-hálózatra minden ingatlant rá kell kötni,
- c)
- d) kiemelt feladatként a csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítését, karbantartását, felújítását,
- e) Zirc útjai és járdái szilárd burkolatának, térkövel vagy aszfalttal történő felújításának folytatását,
- f) Tündérmajor városrészt a városközponttal, Kukoricaföld településrészén keresztül összekötő út kiépítésének előkészítését,
- g) a közvilágítási rendszer további korszerűsítését, bővítését,
- h) a modern kor követelményeihez igazodó, folyamatos informatikai fejlesztést, a városközponti részén kiépített szabad wifi hozzáférés kibővítése,
- i) távhő-vezetékek korszerűsítését,
- j) közterületi és intézményi térfelügyeleti rendszer felújítását, korszerűsítését, bővítését,
- k) a 82-es számú főút Zircet elkerülő szakaszának megvalósítását célzó projektben közreműködés,
- l) elő kell mozdítani a Deák Ferenc utca, Borzavári utca (83106 számú Porvai bekötőút), , illetve a Bakonybéli utca (8301 számú Zirc -Nagygyimót összekötőút) városi átkelési szakaszainak, valamint a 83104 számú Pálhálás (Tündérmajor) bekötőút felújítását a kezelőnél, a gyalogos átkelők helyek biztonságának növelését.

4.3. Munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése

Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a 2025-2029 évekre az alábbi feladatokat és célokat határozza meg a munkahelyteremtés feltételeinek javítása érdekében:

4.3.1. Általános foglalkoztatást segítő célok és feladatok

4.3.1.1. Az Önkormányzat a fejlesztési elképzeléseknél meghatározottak szerint segíti a helyi ipart, a helyi vállalkozásokat, valamint az idegenforgalommal érintett vállalkozókat.

4.3.1.2. Fejlesztésekkel segíti a helyi gazdaság megerősödését, ehhez igyekszik kedvező feltételeket teremteni, hogy a vállalkozók számára munkahely-bővítési lehetőséget teremtsen.

4.3.1.3. Az Önkormányzat az adópolitikájában a lehetőségekhez képest kedvezményeket biztosít azon vállalkozások számára, akik az Ipari Parkban új beruházások megvalósításával új munkahelyeket teremtenek.

- 4.3.1.4.** Az Önkormányzat fel kívánja mérni az ingázó munkavállalók és a munkanélküliek szakképzettségét annak érdekében, hogy a helyi adottságokhoz igazodó, a rendelkezésre álló humán erőforrással kielégíthető vállalkozások letelepedését segítse elő.
- 4.3.1.5.** Az Önkormányzat rendszeresen együttműködik a munkaügyi központtal, folyamatosan tájékozódik a munkaerőpiac helyzetéről.
- 4.3.1.5.** Az önkormányzati feladatok hatékony ellátásához szükséges kapacitások feladatok által meghatározott igényhez igazítása.

4.3.2. Közfoglalkoztatás

A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás előnyt biztosít a regisztrált munkanélküli személynek azáltal, hogy a közfoglalkoztatás ideje munkavégzésnek minősül, másrészt előnyt jelent a foglalkoztatónak, mivel kedvező anyagi feltételekkel (részben Nemzeti Foglalkoztatási Alap közfoglalkoztatási támogatások előirányzatából nyújtott támogatás finanszírozásával) tud ellátni közcélú feladatokat.

A közfoglalkoztatottak foglalkoztatásával kapcsolatban az Önkormányzat megvizsgálja a regisztrált munkanélküli személyek foglalkoztatásának lehetőségeit, és kihasználja a közfoglalkoztatással való foglalkoztatás finanszírozási előnyeit.

4.3.3. A településrendezési terv

A Zirc Városi Önkormányzat a Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testületének 33/2022. (I.31.) határozatával megindította a helyi építési szabályzatról szóló 12/2021. (VII.9.) önkormányzati rendeletének (a továbbiakban: településképi rendelet) a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 68. § (1) bekezdés szerinti módosítási eljárását.

A módosítás célja a jogalkalmazói tapasztalatok és igények beépítése volt.

A Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testületének a helyi építési szabályzatról szóló (a továbbiakban: helyi építési szabályzat) 12/2021. (VII.9.) önkormányzati rendelete 2021. augusztus 8. napján lépett hatályba. Ezzel, egymással összhangban lévő fejlesztési és rendezési dokumentumai lettek a városnak.

A gazdasági program hatálya alatti időszakban az Önkormányzatnak meg kell indítani a Város Településtervének elkészítését, melynek 2027. június 30. napjáig hatályba kell lépnie.

4.3.4. Felkészülés a pályázatokra

Jelenleg zajlik a 2021-2027 közötti Európai Unió pályázati ciklus megvalósítása. A korábbi fejezetekben már bemutatásra kerültek a nyertes, megvalósítás alatt álló projektek.

Fontos cél, hogy folyamatosan felmérjük a fejlesztési igényeket, és ezekre tervekkel rendelkezünk

Fontos továbbá a pályázati rendszer komplex feltételrendszerének való megfelelés, a megfelelő szakemberek bevonásával.

A későbbiekben benyújtandó pályázatok esetében, előnyt kell, hogy élvezzen azokon a pályázati lehetőségeken történő részvétel, illetve pozitív elbírálás esetén a hozzájuk kapcsolódó önerő biztosítása, amelyek közvetlen vagy közvetett módon a város költségvetésére pozitív hatással bírnak, vagy ha az a város infrastruktúrájának egy-egy akut problémáját oldja meg. Hátrébb kell sorolni a pályázatok prioritási sorrendjében azokat a pályázatokat, amelyek megvalósulása esetén kizárólag komfortnövelő hatással bírnak a közösségre, vagy a későbbiekben fenntartása, üzemeltetése többlet terhet ró a település költségvetésére.

4.4. Az adópolitika célkitűzései

Zirc Városi Önkormányzat fontosnak tartja a helyi adópolitikai célkitűzések megfogalmazását, mivel az jelentősen befolyásolja a településen keletkező saját bevételt, illetve hatással van a településen élő magánszemélyek és vállalkozók anyagi terheire.

A helyi adók esetében az Önkormányzat Képviselő-testülete az adóztatást úgy kívánja kialakítani, hogy az egy meghatározott stabilitás, állandóság mellett, folyamatosan az Önkormányzat biztos bevételi forrását jelentse, ugyanakkor igazságos is legyen az adózói kört illetően.

4.4.1. Az Önkormányzat Képviselő-testülete minden évben, legkésőbb a költségvetési év november hónapjának rendes ülésén megvizsgálja a helyi adóztatás által nyújtott bevételszerzési lehetőségeket.

4.4.2. Az Önkormányzat adó fajtánként meghatározza az érintett adózói kör nagyságát, a rendszerbe beépítendő – a gazdasági program célkitűzéseit elősegítő – kedvezmények és mentességek rendszerét, a várható bevételeket, és az adóztatás miatt jelentkező negatív hatásokat.

4.4.3. Az Önkormányzat Képviselő-testülete az adófajtákat összehasonlítva dönt a bevezetendő, illetve fenntartandó adókról, az adórendelet módosításokról.

4.4.4. Az Önkormányzat Képviselő-testülete csak olyan adórendeletet fogad el, amely:

- a lakosság számára még elviselhető anyagi terhet jelent;
- nem hat a vállalkozók működésének, fejlesztési elképzeléseinek gátjaként;
- nem terheli a vállalkozásokat a foglalkoztatottak számához kapcsolódva.

4.4.5. Az adóbevételek növelése érdekében a Képviselő-testület fokozott figyelmet fordít arra, hogy:

- az adózók fizetési morálja javuljon, ennek érdekében rendszeresen tájékozik az adókielégültségek nagyságáról, a beszédre tett intézkedésekről, illetve a szükséges adó végrehajtási szankciók alkalmazásáról, valamint az intézkedések alapján elért eredményekről;

- b) az adóalanyok teljes köre adóztatásra kerüljön, ennek érdekében összesített tájékoztatást kér az adóalanyi kör adóbejelentkezési kötelezettsége teljesítéséről, a lehetséges adóalanyok és a vonatkozó nyilvántartások egyeztetésének eredményéről;
- c) az adózók tájékoztatást kapjanak az adóbevételek felhasználásról, mivel az adóforintok ismert felhasználási célja, illetve elért eredményei segítik az önkéntes befizetést (a honlapon közzé kell tenni az adóbevételek nagyságát, és az adóbevételek felhasználási célját, valamint a tényleges felhasználást).

4.5. Az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó megoldások

Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a gazdasági elképzelései között fontosnak tartja az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó intézkedéseket.

Az Önkormányzat Képviselő-testülete az önkormányzati és egyéb közigazgatási feladatait a Hivatala útján látja el.

4.5.1. Közigazgatás

4.5.1.1. A közigazgatás megfelelő színvonalú és hatékony működése érdekében szükséges:

- a) a szolgáltató jellegű közigazgatás fejlesztése,
- b) az elektronikus ügyintézés lehetőségének továbbfejlesztése,
- c) a Hivatal infrastruktúrájának fejlesztése (épületbővítése, -felújítása, informatikai eszközök és szoftverek, IT biztonsághoz szükséges feltételek, stb.),
- d) a Hivatal személyi állományának megtartása, és a személyi állomány tudásának folyamatos bővítése, fejlesztése.

4.5.2. Az épített és természeti környezet védelme

4.5.2.1. A Képviselő-testület az épített és természeti környezet védelme érdekében:

- a) folytatja a védelmet igénylő, vagy védelem alá vonandó építészeti, illetve természeti értékek áttekintését,
- b) szükség szerint módosítja a helyi védelmet is magában foglaló, településképvédelméről szóló rendeletét,
- c) megkezdi az új településterv előkészítését,
- d) folyamatosan figyelemmel kíséri a közterületeken lévő faállomány állapotát, szükség esetén intézkedik a veszélyes fák kivágásáról, pótlásáról,
- e) programokat dolgoz ki az illegális szemétkerakások megakadályozására, a meglévő illegális szemétkerakók megszüntetésére.
- f) a köztéri alkotások elhelyezésére koncepciót dolgoz ki.

4.5.3. A lakás és egyéb önkormányzati helyiség gazdálkodás

4.5.3.1. Az Önkormányzat lakásgazdálkodási tevékenysége során:

- a) felmérést készít a helyi lakásgazdálkodási helyzetről, a lakásigényről (beleértve a nem megfelelő lakáskörülmények felszámolása miatt jelentkező igényeket is), lakások állapotáról, a bérlők esetleges vételi szándékáról,
- b) gondoskodik a lakásgazdálkodáshoz kapcsolódó helyi rendeletek felülvizsgálatáról,
- c) folytatja az önkormányzati lakások felújítását és állapotának függvényében megvizsgálja az értékesítés lehetőségét,
- d) az Alkotmány utcában a „kisovi” épületrész átalakításával lakásokat alakít ki.
- e) folyamatosan elvégzi az Önkormányzati ingatlanok állapotfelmérését,
- f) megvizsgálja azt a lehetőséget, hogy jelenleg a város tulajdonában álló bérbeadott lakóingatlanok esetleges értékesítéséből származó bevételből, új a városközponti részen található telken korszerű önkormányzati társasház építése megvalósítható és finanszírozható-e.

4.5.3.2. Az Önkormányzat az egyéb, nem lakáscélú helyiségei kihasználása lehetőségeit rendszeresen megvizsgálja. A hasznosítás során figyelembe veszi a közszolgáltatások biztosításának elsőbbségét, majd a felesleges kapacitások gazdaságos kihasználására törekszik.

4.5.4. A köztemető fenntartás

Az Önkormányzat kötelező feladatként köteles ellátni a köztemető fenntartással és üzemeltetéssel kapcsolatos feladatokat.

A köztemető fenntartás és üzemeltetés, mint közszolgáltatás biztosítása, és színvonalának emelése érdekében az alábbi feladatokat kell megvalósítani:

- a) Folyamatosan biztosítani kell,
  - a köztemető - jogszabályban meghatározott - rendeltetésszerű használatához szükséges építmények, közművek, egyéb tárgyi és infrastrukturális létesítmények (pl. ravatalozó épülete, illemhely, világítás), valamint a közcélú zöldfelületek karbantartását, szükség szerinti kiépítését, megvalósítását, felújítását és gondozását.
- b) A Kossuth L. utcai „alsótemető” vízvételi lehetőségét a köztemető területén belül kell megoldani.
- c) A Borzavár úti "felső temető" fő útjainak folyamatos térkövezése.
- d) A Kossuth L. utcai „alsótemető” talajvíz szintjének havi rendszerességgel történő mérését, és gondoskodni kell a mért adatok folyamatos nyilvántartásáról és szükség esetén a megfelelő intézkedések megtételéről.
- e) Megvizsgálni és lehetőség szerint – jogszabálynak megfelelően - kijelölni a hamvak szétszórásához és bemosásához szükséges temetőrészt.
- f) Biztosítani szükséges – a jogszabálynak megfelelően - az utak sorfásítását.

4.5.5. A közterületek fenntartása

4.5.5.1. A város közterületei a lakossága, és az idelátogatók által leggyakrabban használt, leginkább szem előtt lévő részei a településnek. A rólunk kialakuló kép és saját közérzetünk javítása érdekében is fokozottabb figyelmet kell fordítani gondozásukra, tisztántartásukra. Jelentősebb eredményeket önerőből nehezen, csak a lakosság nagyobb arányú bevonásával érhetünk el.

a) be kell kapcsolódni a más szervek által meghirdetett település-virágosítási programba, ehhez kérni kell támogatók, önkéntesek segítségét, folyamatosan vizsgálni kell a fásítás lehetőségét,

b) nagyobb figyelmet kell fordítani a köztéri építmények, alkotások állagának megőrzésére, felújítására új látványelemek (pl. szobor, szökőkút, óra stb.) és új játszótér elhelyezésére,

c) folyamatosan gondozni, ápolni kell a játszótérek és az Önkormányzati intézmények szabadtéri eszközeit, valamint zöldfelületeit, az EU-s szabványoknak nem megfelelő játékok átalakításáról gondoskodni kell,

d) a játszótérek és az intézményi udvari játékok időszaki felülvizsgálatát rendszeresen, balesetvédelmi megelőző karbantartását szükség szerint el kell végezni,

e) folytatni kell a sportpálya létesítményeinek felújítását, gondoskodni kell folyamatos karbantartásáról.

f) keresni kell a pályázati lehetőségeket, illetve támogatni kell a jelenlegi üzemeltetőt, a jelenlegi sportpályán található épület bővítését, modernizálását lehetővé kell tenni.

4.5.6. A helyi és helyközi tömegközlekedés

A helyi tömegközlekedési feladatok ellátása, és színvonalának javítása érdekében az Önkormányzat Képviselő-testülete:

a) minden évben áttekinti a helyi tömegközlekedés rendszerét, szükség esetén javaslatot tesz az útvonal módosítására, új megállóhelyek létesítésére,

b) a tömegközlekedést népszerűsítő propagandát folytat a helyi- járat üzemeltetés gazdaságosabbá tétele érdekében,

c) az új autóbusz terminál komfortosítását az üzemeltető Volán vállalattal közösen folytatja.

4.5.7. A köztisztaság és településtisztaság fenntartása

A köztisztaság és településtisztaság fenntartási közszolgáltatás biztosítása érdekében az Önkormányzat a következő feladatokat látja el.

4.5.7.2. Külső vállalkozó bevonásával :

a) gondoskodik az önkormányzati közutak téli síkosság-mentesítéséről és a hó eltakarításról,

b) folytatja, a kármentesített, volt hulladék lerakó utógondozásával kapcsolatos, a környezetvédelmi hatóság által előírt feladatokat.

4.5.7.3. Saját gazdasági társasága közreműködésével:

a) gondoskodik a köztisztasági feladatot ellátó szervezet eszközfejlesztéséről,

- b) gondoskodik a közterületek tisztán tartásáról, a zöldfelületek gondozásáról,
- c) biztosítja azt, hogy a közterületekre hulladékgyűjtő edények megfelelő számban legyenek kihelyezve, illetve rendszeres időközönként ürítésre kerüljenek.

4.5.7.4. Évente egy alkalommal szeméthyűjtési akciót szervez a lakosság, a civil szervezetek, és az iskolák bevonásával.

4.5.8. A helyi tűzvédelem

4.5.8.1. Zirci Önkormányzati Tűzoltóság vonatkozásában:

Az Önkormányzat a Zirci Önkormányzati Tűzoltóság tagjaként közreműködik a tűzoltóság működtetésének és fejlesztésének biztosításában.

4.5.8.2. Az Önkormányzati hivatal, illetve az önkormányzati intézmények vonatkozásában:

- a) figyelemmel kíséri a tűzvédelmi szabályzatok jogszabály változások okán történő érvényesülését,
- b) tájékoztatást kér a szabályozások jogszabályi előírások szerinti felülvizsgálatának, a tűzvédelmi oktatás megtartásának és a kapcsolódó nyilvántartások vezetésének megtörténtéről.

4.5.9. A közbiztonság helyi feladatainak ellátása

Az Önkormányzat a helyi közbiztonsági feladatok ellátása, illetve színvonalának javítása érdekében:

- a) támogatja a közbiztonság növelését segítő programok, tájékoztatók szervezését, ilyen programok tartását kezdeményezi a rendvédelmi szerveknél, valamint a prevenciók tevékenységekben szerepet vállaló intézményeknél, civil szervezeteknél,
- b) támogatja a polgárőrség működtetését,
- c) javaslatokat, észrevételeket tesz a rendőrség helyi munkájának segítésére,
- d) a közterületeken és intézményekben telepített térfigyelő rendszert működteti, igény szerint felújítja, bővíti,
- e) elkészíti a közbiztonsági koncepciót.

4.5.10. A város közoktatási feladatainak ellátása

Az önkormányzati feladatok között jelentőségét tekintve az egyik legfontosabb az óvodai nevelés és a bölcsődei gondozás ellátása. Az utóbbi években az Önkormányzatunknak sikerült pályázati forrásból és önrész biztosításával az óvodának és bölcsődének helyt adó ingatlant felújítani és bővíteni, ezzel biztosítható lett az intézmény gazdaságosabb és biztonságosabb működtetése.

4.5.10.1. Az Önkormányzat a köznevelés biztosítása, és színvonalának javítása érdekében a következő feladatokat látja el:

- a) segíti az óvodai nevelési program korszerűsítését, a 2011-ben elfogadott új köznevelési törvény és pedagógus életpálya modell rendelkezéseinek teljesülését, biztosítja a folyamatos megújulás lehetőségét,
- c) elősegíti az alapfokú nevelési-oktatási intézmények szakmai színvonalának megtartását, biztosítja a folyamatos megújulás lehetőségét, ennek érdekében a Veszprémi Tankerületi Központ által fenntartott intézményeket a Zirci

Közoktatási Alapon keresztül a Zircre járó gyermekek számához igazodó támogatásban részesíti.

4.5.10.2. Az Önkormányzat gondoskodik:

- a) az óvodai, és bölcsődei ellátásról,
- b) a hátrányos helyzetű gyermekek ellátásáról, hogy a nekik járó kedvezményeket és megadható segítséget igénybe véve minden gyermek esélyegyenlőségét biztosítsa,
- c) a zirci köznevelési intézményekbe járó diákok étkeztetéséről az önkormányzati konyhák (Zirc, Köztársaság u. 3. és Alkotmány u. 16.) működtetésével és igénybevételével.

4.5.10.3. Az Önkormányzat közreműködik:

- a) lehetőségeihez mérten, az általános iskola és a gimnázium infrastruktúrájának folyamatos fejlesztésében,
- b) a nevelési intézmények jogszabályban előírt kötelező eszközállományának biztosításában,
- c) az óvodai testnevelés feltételeinek biztosításában.

4.5.10.4. Az Önkormányzat segíti:

- a) a nevelési intézmény és a fenntartók közötti kapcsolat építését és fenntartását,
- b) az intézmények pályázati tevékenységét, a pályázatok előkészítését, figyelemmel kíséri a benyújtott pályázatokat és azok megvalósulását,
- c) szakmai kitüntetésekben keresztül a magas színvonalú munkavégzés elismerését.

4.5.10.5. Az Önkormányzat az intézményeknél kezdeményezi az energiatakarékossági szempontok előtérbe kerülését, a fűtés, a víz, és villamos energia költségek csökkentését.

4.5.10.6. Az Önkormányzat a zirci diákok tanulmányi teljesítményének ösztönzésére és szociális helyzetük javítása érdekében tovább működteti ösztöndíj rendszereit (Városi Középiskolai Tanulmányi Ösztöndíj, Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj).

4.5.11. Gondoskodás az egészségügyi ellátásról

Az Önkormányzat kötelező feladata az egészségügyi alapellátás, amelyet az Egészségházban tulajdonos házi orvosok, házi gyermekorvosok, valamint a Zirci Erzsébet Kórház-Rendelőintézet épületében működő vállalkozó fogorvosok közreműködésével feladat-ellátási szerződés megkötésével kívánja a továbbiakban is biztosítani.

Az Önkormányzat az iskola-egészségügyi ellátással kapcsolatos feladatait a Zirci Járás Önkormányzati Társulás útján látja el.

A Képviselő-testület a gazdasági program időtartama alatt az egészségügyi szolgáltatások zavartalan ellátása érdekében:

- a) folyamatos kapcsolattartásra törekszik a feladatellátásban résztvevőkkel,
- b) támogatja az egészségügyi ellátás színvonalát javító fejlesztéseket, ezekhez pályázati lehetőségeket keres,

- c) közreműködik az egészségügyi felvilágosító munka, a megelőzés fontosságát, és a szűrő vizsgálatok népszerűsítését szolgáló kezdeményezésekben,
- d) a parlagfű elleni védekezésre nagyobb hangsúlyt fektet, támogatja a témával kapcsolatos ismeretterjesztést, illetve a parlagfű terjedése ellen küzdő akciókat,
- e) Az Önkormányzat a rendelkezésére álló eszközeivel támogatja és segíti, az esetlegesen - a jelen gazdasági program időtartama alatt - megüresedő háziorvosi praxisok betöltését eredményező kezdeményezések megvalósulását.

4.5.12. Gondoskodás a szociális és gyermekjóléti szolgáltatások ellátásáról

4.5.12.1. Az Önkormányzat a szociális feladatain belül

- a) a személyes gondoskodást nyújtó alapszolgáltatással kapcsolatos kötelezettségeit a Zirci Járás Önkormányzati Társulás fenntartásában működő Zirc Járás Szociális Szolgáltató Központ,
- b) a természetbeni és pénzbeli ellátás nyújtással kapcsolatos feladatait az Önkormányzati Hivatal,
- c) a családsegítést (család és gyermekjóléti szolgáltatást) a fenntartásában lévő Zirci Önkormányzati Szolgáltató Központ közreműködésével látja el.

4.5.12.2. Az Önkormányzat a gyermekvédelmi feladatain belül

- a) az intézményi gyermekétkeztetéssel és gyermekjóléti szolgáltatással kapcsolatos kötelezettségét a fenntartásában lévő Zirci Önkormányzati Szolgáltató Központ
- b) a gyermekek napközbeni ellátása érdekében a bölcsődét a Zirc és Lókút Óvodatársulás fenntartásában működő Zirci Benedek Elek Óvoda és Bölcsőde intézmény közreműködésével látja el.

4.5.12.3. Az Önkormányzat törekszik arra, hogy a szociális és gyermekjóléti feladatainak ellátórendszerét folyamatosan alkalmassá tegye a biztonságos és hatékony feladatellátásra.

4.5.13. Közösségi terek biztosítása, a kultúra, a közművelődés, az ifjúsági és sporttevékenység

4.5.13.1. Az Önkormányzat a Békefi Antal Városi Könyvtár, Művelődési Ház és Stúdió KB, Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház épületei, Városháza nagyterem, Városi Sporttelep fenntartásával biztosítja a feladatellátáshoz szükséges tereket.

4.5.13.2. Az Önkormányzat a Békefi Antal Városi Könyvtár, Művelődési Ház és Stúdió KB működtetése során:

- a) ösztönzi az eszközellátottság, a könyvállomány gyarapítása érdekében, pályázati lehetőségek kihasználását, magánszemélyek, intézmények, vállalkozások felajánlásait, illetve anyagi támogatását,
- b) közreműködik a könyvtári szolgáltatások körének ismertebbé tételében, népszerűsítésében,
- c) lehetőség szerint folytatja az épület átalakítását, bővítését,
- d) a helyi televíziós műsorszolgáltatás további biztosítása és fejlesztése érdekében az Önkormányzat közreműködik külső források bevonási lehetőségének felkutatásában,
- e) az ifjúsági, közösségi színtér eszközellátottságának, a fiatalokra és a civil szervezetekre irányuló szolgáltatások fejlesztésének érdekében az Önkormányzat

ösztönzi a pályázati lehetőségek kihasználását, magánszemélyek, intézmények, vállalkozások felajánlásait, illetve anyagi támogatását. Az ifjúsági és közösségi színtér fejlesztési folyamatában a város számít az épületet használó fiatalok és a civil közösségek aktivitására, pályázatokban való együttműködésükre.

4.5.13.4. A Városi Sporttelep épületének és pályák folyamatos karbantartásáról, rendben tartásáról gondoskodni kell.

4.5.14. A helyi és nemzetközi kapcsolatok

4.5.14.1. Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testülete szoros együttműködésre törekszik a Zirci Német Nemzetiségi Önkormányzattal a nemzetiségek jogainak érvényesítése, a város fejlesztését szolgáló közös elképzelések megvalósítása és a nemzetközi kapcsolatok erősítése terén.

4.5.14.2. Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testülete fontos feladatának tartja a gyermek-ifjúsági korosztályokra irányuló tevékenységeket, ezért a város ifjúságpolitikáját hosszú távon meghatározó koncepcióját megalapozó felmérést követően koncepcióban rögzíti.

4.5.14.4. Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testülete – gazdasági-pénzügyi helyzetére tekintettel - a költségvetésében civil támogatási alapot különít el a működési céltartalékok között a helyi civil szervezetek, közösségek és egyesületek támogatására.

4.5.14.5. Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testülete fontosnak tartja a rendszeres kapcsolattartást és együttműködést a Zirci Ciszterci Apátsággal, az önkormányzat területén működő egyházakkal, a helyi gazdasági élet szereplőivel, a helyi civil szervezetekkel, közösségekkel, egyesületekkel és alapítványokkal.

4.5.14.6. Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a járás településeivel a lehetőségek kölcsönösségen alapuló jobb kihasználása érdekében szoros együttműködésre, közös gondolkodásra, a partnerségen alapuló közös célok elérésére törekszik, erősítve ezzel a várost és térségét.

4.5.14.7. Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testülete fontosnak tartja a testvérvárosi és partnervárosi kapcsolatok ápolását, a kölcsönös előnyökön alapuló együttműködést, esetlegesen új kapcsolatok létrehozását, együttműködve a testvérvárosi egyesületekkel és a Zirci Német Nemzetiségi Önkormányzattal.

4.6. Befektetés támogatás politikai célkitűzései

Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a befektetés támogatás politikai célkitűzéseit a következők szerint határozza meg:

4.6.1. Arra kell törekedni, hogy a befektetők számára a település kedvező feltételeket biztosítson.

- 4.6.2.** A rendelkezésre álló területek folyamatos kiajánlásának lehetőségét meg kell teremteni.
- 4.6.3.** Törekedni kell a Zirci Ipari Park területének bővítésére, a szükséges infrastruktúra megteremtésében való közreműködésre a pályázati lehetőségek igénybevételeivel.
- 4.6.4.** Célszerű a helyi adó rendelet munkahelyteremtés érdekében történő felülvizsgálata, a vonatkozó jogszabályok adta lehetőségek figyelembe vételével.
- 4.6.5.** Meg kell vizsgálni a város déli területén újabb ipari park létrehozásának lehetőségét.

4.7. A településüzemeltetési politika célkitűzései

Zirc város településüzemeltetési politikájának célkitűzései a következők:

- 4.7.1.** A folyamatos és fenntartható fejlődés, a környezet védelme, az energia- hatékonyság növelése, a kormányzat energia-politikai célkitűzéseinek helyi szinten történő érvényesülése és a működési kiadások csökkentése érdekében az Önkormányzat a város üzemeltetés minden területén törekszik a hagyományos energiahordozók felhasználásának csökkentésére, alternatív és megújuló energiaforrások bevonására.
- 4.7.2.** A településüzemeltetési feladatok főbb szervezési, lebonyolítási feladatait a Közös Önkormányzati Hivatal végzi, ezzel biztosítva azt, hogy a feladatok ellátása átlátható, összehangolható, szükség esetén átszervezhető legyen.
- 4.7.3.** A településüzemeltetési feladatok gyakorlati végrehajtását, részben önkormányzati, részben külső szolgáltatók látják el.
- 4.7.4.** A településüzemeltetés során az Önkormányzat Képviselő-testületének figyelemmel kell kísérnie az egyes közfeladatokkal kapcsolatban felmerülő kiadásokat és a vele szemben keletkező bevételeket adott évben, illetve több év viszonylatában.
- 4.7.5.** A településüzemeltetés során biztosítani kell a megalapozott költségvetéssel, és a likviditás folyamatos figyelemmel kíséréssel azt, hogy az üzemeltetéshez szükséges pénzügyi fedezet rendelkezésre álljon. A pénzügyi problémák bekövetkezésének lehetőségét előre kell jelezni, hogy a szükséges átcsoportosítás végrehajtható legyen.
- 4.7.6.** Az Önkormányzat Képviselő-testülete támaszkodik a belső ellenőrzés, és a folyamatba épített előzetes és utólagos vezetői ellenőrzés (FEUVE) rendszer által, az üzemeltetés gazdaságosság, hatékonyság, eredményesség tekintetében tett megállapításokra, észrevételekre.
- 4.7.7.** Az Önkormányzat a közszolgáltatások biztosítása és színvonalának emelése érdekében arra törekszik, hogy azokat a legmegfelelőbb szolgáltatóval végeztesse, figyelembe véve a gazdaságosság, a hatékonyság, az eredményesség követelményeit.

5. ZÁRÓ GONDOLATOK

„Egy város fejlődése nem csupán az épületek és utak megújulásában rejlik, hanem a benne élők közösségi összefogásában és innovációjában.”

/John Ruskin/

Zirc, mint a Bakony fővárosa és Veszprém vármegye kiemelt járásszékhelye, meghatározó szerepet tölt be a térség gazdasági, kulturális és közösségi életében. A 2025-2029-es időszakra szóló gazdasági program nem csupán a fejlődés lehetőségeit vázolja fel, hanem konkrét célkitűzésekkel és akciótervekkel kívánja biztos alapokra helyezni a város jövőjét.

Zirc fejlődésének kulcsa a hagyományok tiszteletben tartása mellett az innovációra épített modernizáció. A természeti kincsek és a kulturális örökség olyan erőforrások, amelyek a turizmus fellendítésén keresztül komoly gazdasági lehetőségeket hordoznak magukban. Ugyanakkor az infrastrukturális fejlesztések, az ipari és technológiai beruházások, valamint a helyi vállalkozások támogatása elengedhetetlenek a versenyképesség fokozásához.

A város hosszútávú célja a gazdaság diverzifikálása, amely a fenntartható ipar, az ökoturizmus, valamint az innovatív technológiák bevezetésével valósulhat meg. A városi infrastruktúra folyamatos fejlesztése, a közlekedési lehetőségek bővítése, valamint a közszolgáltatások modernizálása mind hozzájárulnak Zirc versenyképességének erősítéséhez.

A városvezetés kiemelt célja, hogy elősegítse az aktív korú lakosság helyben maradását, ezáltal megállítsa a népességcsökkenés tendenciáját. Ennek érdekében az önkormányzat beruházásokat tervez a fiatal szakemberek, pedagógusok, rendvédelmi dolgozók és egészségügyi szakemberek letelepedését segítő szolgálati lakások kialakítására. Ezen lakások hosszútávú biztonságot és perspektívát nyújtanak az itt dolgozók számára, így biztosítva Zirc lakosságának hosszútávú ellátását az alapvető szolgáltatások terén. A helyi gazdasági szereplőkkel való szoros együttműködés biztosítja, hogy a képzés valódi piaci igényekre reagáljon, ezzel növelve a helyi fiatalok elhelyezkedési esélyeit.

Zirc gazdasági programja tehát nem csupán fejlődési irányokat jelöl ki, hanem egy jövőképet is megfogalmaz: egy modern, fenntartható, biztonságos és vállalkozásbarát városét, amelyben az itt élők jövője biztonságban van.